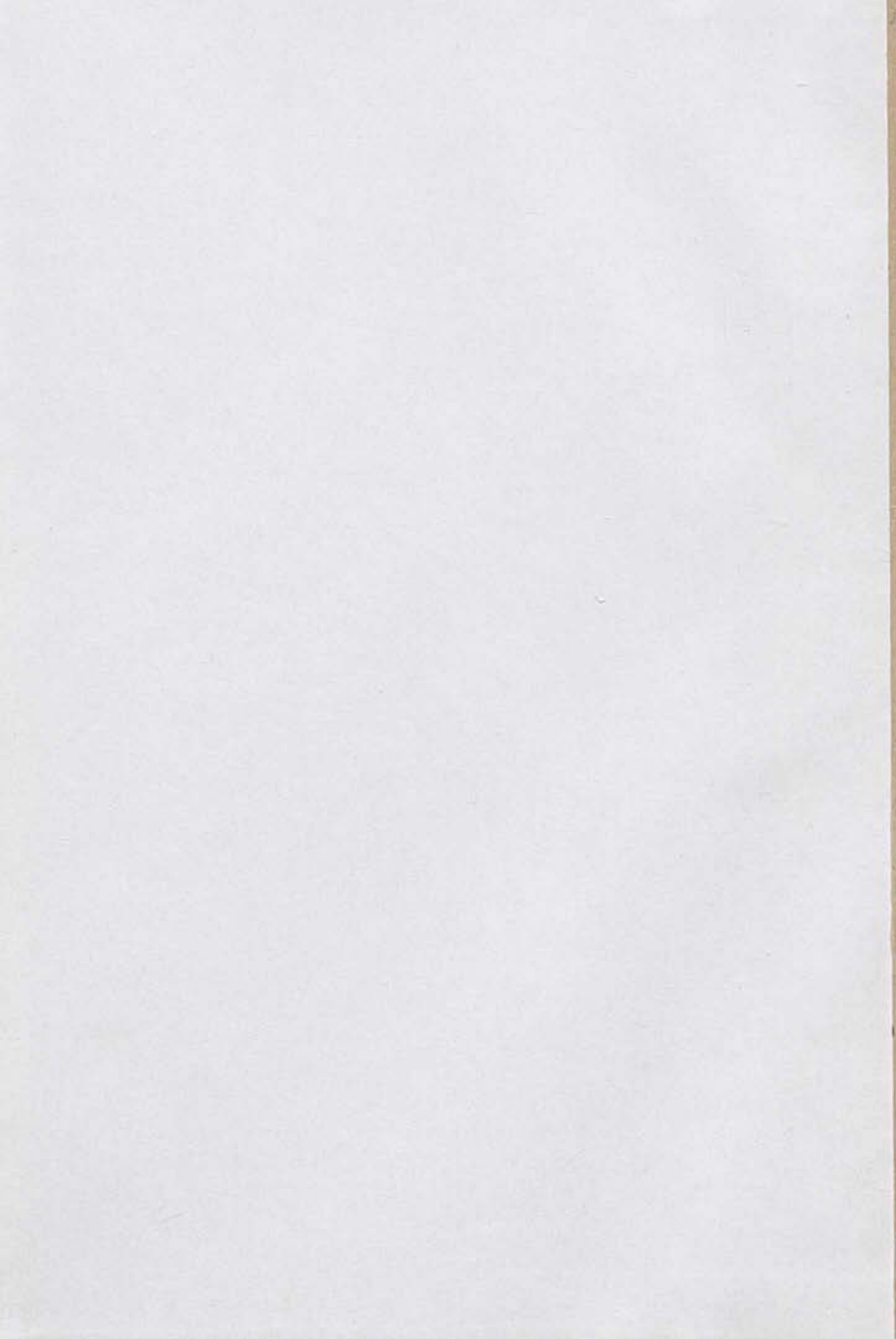

Ба 45 956

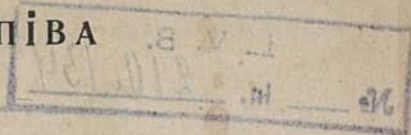
КРАШІВА

The background of the cover is a dark, textured green. It features stylized illustrations of various plants. In the upper right, there are several pointed leaves and small, light-colored flowers. In the lower left, there are larger, heart-shaped leaves with prominent white veins and serrated edges. A small, round, light-colored object, possibly a seed or fruit, is visible near the center of the cover.

Ба 45 956

КРАПІВА

812-1

КРАПІВА

Вен. аддзель
1994 г.

9565479

АВГ 1958

Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі
МЕНСК—1925

№ _____ in. 210.134
L. V. B.

КРАЊИВА

1991 731

25. 04. 2009

БДВ € 104.
Менск, друк-літ.

Галоўліт № 11355.
У ліку 4.000 экз.

3 эк. № 782 г.

1чв. 45 956

Не цягнуць я за Чаротам
І Купале не раўня,
А живу сабе пад плотам
Ціха дзень тут ада-дня.

Я ў мастацкім агародзе
Толькі марная трава.
А якая?—сьмех дыі годзе:
Я—пякучка-крапіва.

Я расту вось тут пад плотам
І ня так даўно ўзышла,
А ўжо многім абармотам
Рукі-ногі папакла.

Хто палез за агуркамі,
Хай той носіць пухіры—
Мяне голымі рукамі
Асьцярожна, брат, бяры.

Хто сустрэўся раз са мною,
Дакрануўся раз ці два,
Дык той ведае ўжо, хто я:
Я—пякучка-крапіва.

С В А Т Ї

К Гэнуэзкай конфэрэнцыі¹⁾

Буржуй моцна ўзбагацеў
 Ды пад старасьць звар'яцеў:
 Захацеў стары жаніцца;
 Дык вось, каб не памыліцца,
 Здэцца, што ў вялікім посьце,

Ён пазваў Расію ў госьці
 Да Гэнуі, што ў Італі,
 Ды там сватацца пачалі,
 Ды так горача ўзяліся,
 Што чуць залаб не спляліся...

Але восьмая нязеля,
 А няма, няма вясельля...
 Што-ж?—дзяцюк ён дармаваты:
 Хоць стары, але багаты—
 Капялюш, пальчаткі носіць,

Дык пасагу многа просіць:
 Грошай шмат, каня й кароўку...
 Дык адклалі на пятроўку,
 Ды зьбяруцца ўжо у Гаагу,—²⁾
 Можа, возьме й без пасагу.

23—V—22

¹⁾ Міжнародная конфэрэнцыя, якая адбылася ў горадзе Гэнуі ў Італіі ў 1922 годзе, дзе падпісан Рапальскі дагавор з Нямецчынай.

²⁾ Гаага—горад у Голандыі.

59
 ДАБЯРОМ СЯ І ДА НЕБА

Бог высокі, бог далёкі,
 Няпрыступны, страшны бог!
 Ты залез аж на аблогі,
 Каб дайсьці ніхто ня мог.
 Абхваціць ня могуць вочы
 Вялізарны твой палац,
 Ліхтары і ў дзень і ў ночы
 Там, ня тухнучы, гараць.
 Хор анёлаў там ад ранку
 І да ранку аж грыміць,
 Хэрувім з мячом ля ганку,
 Як укопаны, стаіць.
 А вунь там, у кутку неба,
 Куча топчацца сьвятых—
 Як якая дзе патрэба,
 Пасылаеш туды іх.
 І жывеш сабе на небе
 Ты бяз нэндзы, без клапот,
 Ты ня думаш аб хлебе,
 Ня ліеш над працай пот.

Чалавек-жа здабывае
 Цяжкай працай тут яду
 І ў жыцці сваім страчае
 Заўжды гора ды бяду
 Але ў муках і бяз хлеба
 Не захочам жыць мы век—
 Дабярэцца і да неба
 Раззлаваны чалавек.

Дасьць сьвятым ён на гарэхі
 І анёлам дасьць на чай,—
 Будзе з імі там пацехі,
 Ды і ты, брат, выбачай:
 Мусіць, трохі давядзецца
 І табе папрацаваць,

Бо заставім мы, як сьпеца,
 Новы сьвет нам будаваць;
 На паёк цябе пасадзім
 Ды патрэбуем налог,
 Вось тады мы і паглядзім,
 Што за птушка стары бог.

Ды глядзі, каб саботажамі)
 Не займаўся, а то мы
 Так, як бач, табе пакажам
 Шлях-дарогу да турмы.

12-IV—22

1) Злоснае ўхіленьне ад працы.

ВАКОЛ РАСІЙСКАГА ПЫТАНЬНЯ
1922 ГОД

1 Б Э Л Ь Г І Я

Баба Бэльгія нязносная,
Як малая, так зайздросная:
Адчыніла ляпу пасткаю
На зацірачку каўказкую.
А зацірачка кіпячая
Была напта ўжо гарачая—
Рот апарыла ўвес Бэльгіі
І халоднай есьці нельга ёй.

2 Ф Р А Н Ц Ы Я

І прысядзе і прыкленчыць
І задрыгае нагамі—
Так, як чэрці, яе дрэнчаць
З капытамі ды з рагамі.
Не, ня чорт прышоў па душу—
І з рукамі і з нагамі
Яна ўгразла ў калатушу,
Што з расійскімі даўгамі.

3 А Н Г Л І Я

Ангелец непакоіцца—
Ня ведае, як быць:
І хочацца, і колецца,
і мамка не вяліць.

4 П О Л Ь Ш Ч А

Польшча—хітрае дзіцятка:
Ад свае французскай маткі
Баючыся адхіліцца,

Уплялася за спадніцу,
Шэпча: „Мамачка мая!
Куды ты, дык туды й я“.

5 Я П О Н І Я

Касавокаму японцу
Нешта муляе бяз конца,
Сон аж падлу не бярэ,
Бо пад бокам ДВР.

1925 Г О Д

Б Э Л Ь Г І Я

Глядзіць, як жаба на вала,
А злосьць такая-ж, як была.

Ф Р А Н Ц Ы Я

Пашкадаваўшы ўласнай шкуры,
Яна прызнала нас дэ-юрэ,
За гандаль хоча з намі ўзяцца,
Але даўгі ёй яшчэ сьняцца.

А Н Г Л І Я

Чэмбэрлен¹⁾ і ўсе з ім лёрды
Адварнулі ад нас морды,
Але глупства—іх рабочы
З намі жыць пабрацку хоча.

П О Л Ы Ш Ч А

Ёй цяпер не да сусела,
Бо ва ўласнай хаце „беда“,—
Яна служыць штодзень „месь“
„Жэбы бог оздравиł крэсы“²⁾.

¹⁾ Чэмбэрлен—міністар замежных спраў Англіі.

²⁾ Частка Беларусі, далучаная да Польшчы.

Я П О Н І Я

Не пазнаць цяпер японца—
 Касавокі рад бяз конца,
 Бо яму наш Сахалін¹⁾,
 Як гарачы з маслам блін.

Але ў востраў нашым
 Жыць не так, як у Японіі,
 Бо там няма нічога
 На нашым Сахаліні.

Але ў востраў нашым
 Жыць не так, як у Японіі,
 Бо там няма нічога
 На нашым Сахаліні.

Прыбіваючы жыву под Мікітка,
 А на сьвітны яшчэ роса-сьвятка,
 Я і першою ўся замітаю,
 Але ж і ў востраў нашым,
 Не жывуць і гэты востраў:

Гэта быў балышавіцкі прымак,
 Калі палы ўсе і ўсе рывняты,
 Залатыя залвакі жывыты,
 Калі палы адміністрацыя,
 Ды жывуць і гэты востраў:

¹⁾ Востраў на Далёкім Усходзе, частка якога належыць да Савецкага Саюзу.

БЕЛЫ ПЕВЕНЬ¹⁾

Белы певень стаіць руба,
 Нам гагуючы бяду,
 Вострыць кіпці, вострыць дзіюбу
 На чырвоную зьвязду.

Але часам давядзеца
 З ім сустрэца тэй бядзе,
 Як бяххвостым застанецца,
 Або ў крупнік пападзе.

19—VI—22

¹⁾ Белы арол—гэrb Польскай дзяржавы.

ПОП МІКІТКА І ЗАЛАТАЯ СЬВІТКА

Да адабранья царкоўных каштоўнасьцяй
 Жыў на сьвеце поп некі Мікітка,
 Залатая на ім была сьвітка;
 Карак меў ён бычэчы, здаровы,
 А жывот, як у цельнай каровы,—
 Замінаў аж сядзець за сталом,
 Барада-ж—памяло-памялом.

Яму людзі да вечара зранку
 Па асьміне насілі пашанку;
 За вянец ды за хрэст, за хәўтуры
 Назьбіраў поп ня мала „натуры“:
 Хлеба, солі, яец назьбіраў,
 Піў і еў, не касіў, не араў.

Прыпяваючы жыў поп Мікітка,
 А на сьвітцы яшчэ расла сьвітка,
 Як і першая, ўся залатая.
 Але ліха й папоў ня мінае,
 Ня мінула і гэты вось раз:

Гэта быў бальшавіцкі прыказ,
 Каб папы ўсе і ўсе папяняткі
 Залатыя здавалі манаткі,
 Каб пасья абмяниць іх на збожжа
 Ды карміць ім галодных Паволж *тсо*

Прыказ стукнуў папа, як абухам па лбе,—
 Што рабіць, што чыніць—ня прыложыць сабе.
 Задрыжалі у попика лыткі:

Страшна кары, дык шкода-ж і сьвіткі;
„Не, ня дам я, што будзе, то будзе—
Сам ўвапруся, памогуць і людзі“...

У нядзелю праводную ён

Вышаў казань казаць на амбонь:

„Я—пастух ваш, а вы, людзі—статак:

Не пакіньце-ж мяне на астатак,

Баранце ад тых недавяркаў,—

Калі прыдуць, дык вы ім па карку.

Момант рашучы настаў нам цяпер“...

Рука тут чырвоная—цоп за каўнер

Ды, падняўшы аж вышай званіцы,

Так, як баба часом прусака з-пад спадніцы,

Вытрасла. Ён паляцеў, паваліўся—

Без пары цельны поп ацяліўся.

Такі праўду Мікітка казаў,

Што рашучы ім момант настаў.

ГААГСКАЯ „КАРОБАЧКА“¹⁾

Наш Ліцьвінаў²⁾ ўсё таргуецца,
 Бо баіцца перадаць,
 А Антанта³⁾ з ім цалуецца —
 Просіць цэны набаўляць.

АНТАНТА

Грошы дадзены шалёныя,
 Дык-жа трэба выручаць —
 Дай-жа губкі ты чырвоныя
 Хоць разок пацалаваць.
 А мо' ў жыта пойдзем сьпелае,
 Там прыляжам на мяжу,

Дык адразу „штуку“ цэлую
 Я з даўгамі разьвяжу.
 А не-дык на конфэрэнцыі
 Дам гасьцінца я кусок:
 Доўгі белай інтэрвэнцыі⁴⁾
 Ды блёкадны паясок.

ЛІЦЬВІНАЎ

— Хоць гасьцінцы вашы ведаем, —
 Во ўжо носім іх ня год, —

¹⁾ Міжнародная конфэрэнцыя, якая адбылася ў горадзе Гаазе у Голяндыі у 1922 годзе.

²⁾ Старшыня Савецкай дэлегацыі на Гаагскай конфэрэнцыі.

³⁾ Антанта — хаўрус буржуазных дзяржаў — Амэрыкі, Англіі, Францыі і Італіі.

⁴⁾ Інтэрвэнцыя — ваеннае ўмяшачьства ў справы другой дзяржавы.

Па поўгоду не абедаем—
 Падцягнула нам жылот;
 Але з вамі, ашуканцамі,
 Не пайду я на мяжу:
 Як надорыце вы пранцамі,—
 Што я Леніну скажу?

8—VII—22

САМАГОНАЧКА

П'яная гутарка

Як цябе калі я ўбачу,
 Самагоначка мая,
 Дык чуць з радасьці ня плачу...
 Дай-жа цмокну цябе я.
 Эх! прыемна ты сабою,
 Мне ўжо вельмі-ж па нутру, —

Разлучуся я з табою,
 Хіба толькі як памру.
 Ад падатку ўсю астачу
 Прынясу, аддам табе...
 Што? ня еўшы дзеці плачуць?
 Ну дык што-ж — няхай сабе.

Як паддам сабе ахвоты,
 Дык я ўсё аддаць гатоў —
 Шапку, вопратку і боты...
 Дай-жа цмокнемся мы зноў.
 Твая матка, як бывала,
 За Міколін яшчэ час,
 Без апаскі ўсіх прымала.

Ты-ж ня гэтаякая ў нас,
 Але, здэцца, і з табою
 Можна справу распачаць —
 Я вячэрняю парою
 Цябе буду сустрачаць.
 Што? сьмяяцца будуць людзі?
 Нам на гэта напляваць,

А мо' жонка грызьці будзе?
 Дык патрапім і суняць:
 Як адбатажу вяроўкай,
 Узяўшы голаву між ног,—
 Зразу стане мягчэй шоўку...
 Я-ж як злосны—ня дай бог.
 Ня пужайся-ж, дай мне губкі—

Пацалую яшчэ раз:
 Ёспамянём-жа сёньня, любка,
 Мы былы з табою час!
 Што? баішся, можа, ўлады?
 — Могуць, думаеш, накрыць?
 Дык яны-ж і самі-б рады,
 Каб з табой пагаварыць.

7—VIII—22

НА МЕНСКИМ СКВЕРЫ

Хто гуляў на Менскім „скверы“,
Ці мо' блізка хаця йшоў,
Той бяз ліку і бяз меры
Мог там бачыць гультаёў—

Труцца ўсе, як рыба ў нераст
Аб чужых і аб сваіх...
Давялося нек і мне раз
Досьць нагледзецца на іх.

Там усеўся я пад дрэвам
(Не ахвотнік вандраваць)
І направа, і налева
Стаў па „скверы“ разглядаць.

Вось пад руку на буксіры¹⁾
Нэпман нэпманку вядзе,
Пра гешэфты нэпман шчыра
Пра чырвонцы ёй гудзе.

Вось і крамнік, мне знаёмы,
Час прышоў тут каратаць—
Што ўжо рызыкі у Шлёмы!—
Фігай носа не дастаць.

Вось падміргівае шкрабу
І хіхікае „савбар“²⁾—

¹⁾ Буксір—параход, які цягне за сабой на-
гружаную барку.

²⁾ Скарочанае—савецкая барышня.

На вышкі дзяўчына з жабу —
Размалёван увесь твар.

Вось, напхаўшы ватай грудзі,
Ходзіць пара старых дзеў —
Ім гадоў пад сорок будзе,
Хоць я ў зубы не глядзеў.

Вось дзяцей сабралась куча,
Крык паднялі, як гракі;
Вабяць хлопцаў вась ідучы,
Ўжо „начныя матылькі“.

Пасядзеў я з паўгазіны,
Але болей то ня мог:
Запаскудзіў грак з асіны
Мне ўсю шапку, каб ён злох!

З тэй пары (кажу я верна,
Ты, чытач, хоць вер-ня-вер)
Аж вантробы з мяне верне,
Як я ўздумаю пра „сквер“.

ШТО Я БАЧЫЎ НА „ТРЭКУ“¹⁾

Раскажу вам, прастарэку,
 Як я ўчора быў на „трэку“,
 Нават грошы заплаціў—
 Так-бы НЭП і ня пусьціў.
 Давялося мне там бачыць,
 У мяшкох як людзі скачуць:
 Два хлапцы залезлі ў мех
 Дый валтузяцца—аж сьмех!—
 Так, як тыя парасята,
 Што вазіў калісь мой тата
 На мястэчка на таржок,
 Завязаўшы у мяшок.
 Як з таго парагаталі,
 Дык паказвалі і далей:
 Нейкі хлопчык, як смаршчок,
 Перыў палкаю гаршчок.
 Завязалі яму вочы—
 Стала цёмна, як у ночы,
 Пакруцілі разоў пяць:
 Потым стаў ён пападаць:
 Гоп! аб землю палкай з маху—
 Людзі ў рогат—„Ха-ха-ха-ха!
 Ах, каб ты, хлапец, прапаў!—
 І цяпер вось не папаў“.
 Больш нічога я ня бачыў,
 Дык сягодня чуць ня плачу:

1) Месца для гуляння ў менскім гарадзкім садзе.

Ну, за што, каб хто спытаў,
Я рубель дарэмна даў?
Грошай больш на „трэкі“ траціць
Я ня буду, не—ўжо хваціць,
А забраўшыся ў мяшок,
Завяжуся—ды скок-скок!
Потым жонка мех развяза,
Хусткай вочы мне завяжа
Ды паставіць мне гаршчок,
А я палкай шпок ды шпок!
Па гаршку цаляць ня буду—
Я-ж ня дурань біць пасуду,—
А каб нехаця ня даць,
Буду трошкі падглядаць.
Будзе весела бяз конца
Не адно мне, але й жонцы—
Нарагочамся, як стаць,
І рубель ня скажуць даць.

ШЧЫРАМУ ЛАТЫНІСТУ

(На заметку ў газэце „Звезда“)

Што вы, людзі! Што вы! Што вы!?
 Ня было таго ніколі,
 Каб у нашай роднай школе
 Беларускай нейкай мовы
 Шэсьць гадзін было на тыдні,—
 Яна-ж дзецям аж абрыдне.

Ды няма з яе карысьці—
 Забіваць адно галовы;
 Лепш ужыць латынскай мовы
 Ды французскай, як калісьці,
 Гледзячы з паднебнай вышы,—
 Так з „Зьвязды“ „Рабочы“ піша.

Кажуць нават, што нядаўна
 Ён унёс проэкт, каб далей
 Ў нашых школах выкладалі
 Пакітайску (вось забаўна!),
 Беларус-жа роднай мовы,
 Каб ня мог ужыць і слова.

Трэба й мне адукавацца,
 Бо й „Савецкай Беларусі“
 Давядзецца скора, мусіць,
 Пакітайску друкавацца...
 Латыніст заядлы, шчыры!
 Пралупі ты зрэнкі шырай
 Ды на дол спусьціся з неба,
 Наш таварыш безгаловы,

Дык убачыш, што нам мова
 Беларуская тут трэба,
 Як вада, як кавал хлеба,
 Як расьліне кожнай глеба.

11—X—22

ВОЎК І ЯГНЮК

(Пановаму)

Закон наш добры—няма слоў,
 Казаў калісь нам дзед Крылоў,
 Але вось толькі ў чым бяда—
 Яго выконвае брыда.

„У дужага заўсёды слабы вінават.
 Яно так ёсьць і далей будзе“—
 Даўней казалі гэтак людзі,
 Але цяпер ваўкі ягнят
 Ядуць няначай па дэкрэту;
 Вось нек было і ў гэта лета:
 Траву за вёскай каля рэчкі

Шчыпалі, ходзячы, авечкі,
 А воўк стары ў лазе сядзеў,
 Глядзеў,
 Сачыў,
 Разоў мо' пяць пералічыў,
 Але чапаць баяўся ён,
 Бо быў юрысты, знаў закон.

Вось тут якраз
 На гэты час
 Адзін баранчык малады,
 Ня чуючы ліхой бяды,
 Спусьціўся з берагу напіцца,
 А воўк, як за патрэбай быццам,

З-за куста—шуг!
 Баран-жа з жаху ў воду—бух!
 Ды стаў тапіцца.
 І утапіўся-б бязумоўна,
 Каб воўк ня выцягнуў за воўну.

— Дык ты тут ловіш рыбу незаконна,
 Ня глядзячы на забарону?—
 Крычыць сярзіта хітры зьвер:
 Што-ж мне з табой рабіць цяпер?

—Таварыш воўк!—баран ў адказ—
 Павер: дальбог я незнарок,
 Даруй-жа мне на гэты раз,
 А больш—даю зарок...

—Маўчы, шчанюк, з сваім зарокам,—
 Сказаў воўк, злуючы наракам:
 Я за табой даўно сачыў—
 Ты вось і скуру падмачыў,
 Зрабіўшы шмат рэспубліцы урону.
 А ведаеш, што па закону
 Было-б табе за ўсё за гэта?
 Да па такому-то дэкрэту
 Цябе-б адразу к высшай меры кары.

Але як ты ўжо пролетары,
 Дык я прымушан так рашыць:
 Ты тут павінен распрануцца
 І скуру зараз прасушыць,
 Каб ня згніла яна і воўна,
 Слабоду-ж я даю табе... умоўна.
 Ня ўсьпеў баран тут аглянуцца,
 Ратунку крыкнуць ці заплакаць,
 Як воўк пачаў яго распратаць.

РАТУЙЦЕ!

Быў на вёсцы я сягодня,
 Ой, дык што-ж там робіцца!—
 Ну, паверце—ў самагоне
 Скура вёска ўтопіцца.
 Ад падатку ўсе там лішкі
 Да астатняй мерачкі
 Перагналі на кілішкі,
 Чаркі ды кватэрачкі;
 З кожнай вёскі да мястэчка
 Бурна разьліваецца,
 З самагону цячэ рэчка—
 Селянін купаецца.

Я пашоў паўз тую рэчку
 Ў выканком дарогаю,
 Там цьвярозага са сьвечкай
 Не знашоў нікога я.
 З выканкому цераз „плошчаць“
 Я іду ў міліцыю,
 А там зубы ўсе палашчуць
 З тэй ракі вадзіцаю.
 Дык падайце-ж вёсцы руку
 Ды няхай ухопіцца,
 Бо ў праклятай рэчцы трунку
 Скура вёска ўтопіцца.

Г Р Ы Ш Ч А

Нешта сёньня у Агаты
 Лямпа весела гарыць,
 А людзей дык поўна хата, —
 Так, як дзьверы зачыніць.

У яе, бач, грышча сёньня,
 Дык сышлася вёска ўся;
 Сьцёпка ціскае гармонік,
 Той пішчыць, як парася.

А пад піск той сярод хаты,
 Дык аж стогнуць, бы аруць.
 Скачуць хлопцы і дзяўчаты —
 Вобуй бацькаўскі дзяруць;

Ўсе сапуць, абліты потам,
 Як улетку ў сенакос;
 Як каторы тупне ботам —
 Здэцца, зломіцца памост.

Як ідзе-ж Паўлінін Тодар,
 Дык аж дзівяцца ўжо ўсе:
 Да работы, здэцца, лодар, —
 Тут, як чорт яго нясе.

А вакол стаяць дзяўчаты,
 Шмат хлапцоў, мужчын, кабет,
 Тут сыноч ды тут і тата,
 Тут і ўнучак, тут і дзед.

Між вялікіх лазяць дзеці,
 Так, як мышы між снапоў,
 Ём вядома ўсё на сьвеце,
 Хто што робіць з дзяцюкоў:

Дзе дзяўчыну хто абніме,
Пацалуе ці ўшчыкне—
Не схаваешся за імі
Ты ні ў сенцах, ні ў гумне.

Гоман, крык стаіць вялікі,
Сьмех дзяўчат і дзяцюкоў,
Падчас лаянка і дзікі
Град адборных мацюкоў.

Бела-сіні, надта горкі
Лезе ў вочы, есьць да сьлёз,
Душыць горла дым махоркі,
Самагон зрывае нос.

Вось—забава для вялікіх,
Вось—навука для малых:
Ў самагонцы, скоках дзікіх,
Ў мацюкох заместа кніг.

РАШЫЎ ПАМЕРЦІ

П о п.

„Што за людзі?—проста чэрці,
 Грэх мой, госпадзі, прасьці:
 Ні радзін няма, ні сьмерці—
 Хоць ты сам сябе хрысьці
 Ці памры ды пасья сьмерці
 Сам абедню стань служыць,
 Бо прыбытку мне, паверце,
 Ні чырвонца—нельга жыць.

Нехта з боку.

Скора будуць і радзіны,
 Ня ўмірай, адно глядзі:
 Яны скоры быць павінны
 У тваёй-жа пападзьдзі.

П о п.

Што за жарты? згінь, нячысьцік!
 Праваліся, прападзі!
 Каб табе такой карысьці,
 Якой мне ад тых радзін,
 Бо ад іх мне толькі страта:
 Ахрысьці ды спраў банкет,
 А ў царкве найлепшым сьвятам
 Дзьве бабулькі, адзін дзел,
 А ўжо моладзь і сабакам
 Не загнаць—у аўтары
 Так і выем толькі з дзякам,
 Як ваўкі дзе у гушчары.

Ці хрысьціцца, ці вянцацца
 Дык ідуць у сельсавет...
 Не, ўжо лепей мне канчацца,
 Адваротным стаў мне сьвет.

Нехта збоку.

Вось падаў нуды сабе ты,
 Аж памерці ўжо гатоў...
 Жджы, як канчацца саветы,
 Зажывеш палюдзку зноў.

П о п.

Толькі жджы ты іхай сьмерці,
 Дык сталецьці пражывеш,
 Не, ўжо лепш цяпер памерці—
 Менш грахоў, пакуты менш.

Нехта збоку.

Што-ж, памерці дык памерці,
 Каб-жа трапіў зразу ў рай,
 А як схопяць цябе чэрці?—
 Пачакай, брат, ня ўмірай!

П о п.

Знаю—будзе мне па сьмерці
 Абцугамі за язык:
 Надта страшныя мне чэрці,
 Ды страшнейшы бальшавік.

КЛЯСАВЫЯ ВОРАГІ

З вёскі ў Менск самагонка йшла хутка,
 Насустрэчу-ж ёй польская „вудка“.
 — „А, дзень добры! Як маешся, пані?“
 Як ня чула таго прывітанья,
 Далей дыбае вудка дарогай.
 — „Бач—набралася рызыкі многа,
 Я-ж радня табе, чуць не сястрыца“.
 — „Не хачу я з мужычкай радніца,
 Ты і трэплешся ўсё з мужыкамі—
 Заваліла ўвесь сьвет байструкамі
 Ё сьмярдзіш так, як падла якая“.
 — „Праўда, шчыра люблю мужыка я,
 Любяць так-жа й мяне хлебаробы,
 Так хацела-б і ты, ды хваробы,
 Бо бяруць цябе толькі за грошы“.
 — „Хоць за грошы, ды хлопец харошы,
 Як, напрыклад, адзін з Наркамфіну,
 То-ж ня хлопец, а проста маліна;
 З Наркамздраву, патом з Наркам'юсту
 Гэтак сама мне хлопцы да густу,
 Там ня то, што які мужычына...
 Дый сама хоць куды я дзяўчына,
 Ня з мужыцкага—з панскага роду,
 Нават пахну, ня маю смуроду;
 З мужыком не траплюся ніколі,
 Ня туляюся па завугольлі,
 А гуляю, як добрая пані
 Без апаскі ў любым растаране

Ды яшчэ у асобным пакоі.
 Абаўю свайго „душку“ рукою
 І мілуемся так аж да сьвету,
 Не баімся папасьці ў газэту,
 Бо і там“, шэпча вудка на вушка:
 „Такі самы ў мяне сядзіць „душка“—
 Хто адважыцца, буркне славечка?
 А цяпер вось іду я ў мястэчка,
 Там ёсьць фэльчар ды член выканкому.
 Дык у іх я заўсёды, як дома.
 Ты-ж ні ў лесе сабе, ні ў будынку
 Не знаходзіш ніколі прыпынку;
 Цябе бэсьцяць заўсёды і лаюць,
 Так, як Марку на пекле, ганяюць,
 Прасьмярдзелі табою й газэты“...
 — „Дык на-ж вот табе, пані, за гэта,
 Калі ты распанела ўжо вельмі,
 Без цябе абыдуся бяз шэльмы;
 Ты сабе там з панамі ліжыся,
 А мне лепей да густу прышліся!
 Людзі простыя,—вось, як сяляне,
 І сама не хачу быць я паняй“...
 Не гаворачы болей нічога,
 Пашлі далей сваёю дарогай.

Янкаві Казкі

Раз нек, седзячы на ганку,
 Агарнулі дзеткі Янку,
 Кажуць: „Дзядзька! калі ласка,
 Раскажы, саколiк, казку“.
 Янка казак многа ведаў
 І пачаў ён пра Рагнеду: 1)

Як піла яна, як ела,
 Спала дзе, на чым сядзела,
 Як цягала за чупрыну
 Сваю верную дружыну,
 У якой жыла сьвятліцы
 І насіла як спадніцы.

Кончыў Янка пра Рагнеду
 І пра дзедавага дзеда—
 Казку ён пачаў другую,
 Як і першую, даўгую:
 Як той дзедаў дзед Алёшка
 Садзіў некалі картошку
 Не пад плуг, а пад рыдлёўку;
 Як з дзіцячую галоўку
 У яго яна радзіла
 (Янка лжэ, а дзеткам дзіва);

Як прабабка Даміцэля
 Гатаваць умела зельле
 І лячыла ім вантробы
 Ада ўсякай ад хваробы.

1) Беларуская княгіня, якая жыла ў X стагодзьдзі.

Ён хацеў казаць і далей,
 Але дзеці перарвалі:
 „А скажы нам, калі ласка,
 Вунь якія гэта краскі
 Там растуць на нашым полі,
 Ня ссыхаючы ніколі?
 І зімой растуць, і летам
 І цвітуць чырвоным цветам“...

„Дзе растуць? Якія кветкі?
 Пакажэце пальцам, дзеткі!
 Не, нічога я ня бачу“,
 Адказаў ён на астачу.
 Сьвет закрыўся чалавеку
 У сярэднім яшчэ веку...
 Ды ня толькі, дзеткі, Янку
 Даў бог гэткую дзялянку,

Што ня бачыць ён нічога—
 Ёсьць такіх сьляпых, і многа—
 Пазіраюць ва ўсе вочы,
 А ня бачаць, як у ночы
 Куры, седзячы над просам,
 Што ў іх робіцца пад носам.
 Ём лячыцца давядзеца,
 Але ўжо, як мне здаецца,
 Не памогуць ім і лекі—
 Будуць вечныя калекі.

— —
 Выбачай-жа, Янка брат—
 Памыліўся я ды рад,
 Што сьляпяыя ўсе калекі
 Адчынілі ўжо павекі.
 Праўду кажуць такі ў нас,
 Што найлепшы доктар—час.

ГУЛЬНЯ Ў ЖМУРКІ

К Лёзанскай канферэнцыі ¹⁾

Дэлегаты да Лёзаны
 Панаехалі вазамі.
 Ёх сабралась там бясконца—
 І ангельцы, і японцы,
 І французы, й італьянцы,
 Нават тут амэрыканцы;
 Тут румынскія музыкі,
 Тут баўгарчык невялікі,

Тут і грэкі, тут і туркі
 І давай гуляць у жмуркі:
 Турку вочы завязалі—
 — Ну, Ёсмэд, лаві!—сказалі
 І, гайсаючы па залі,
 З туркам „жарты“ распачалі:
 Грэк са злосьці за-лоб смыча,
 А баўгарчык дулю тыча...

Вось румынскі ўжо музыка
 Хацеў лезьці за „пазыкай“,
 Дык ангелец з цэлай жменняй
 Ўжо сядзіць даўно ў кішэні;
 Вось француз (ён хлопец вёрткі)
 Расшпіляе туртку порткі,

¹⁾ Міжнародная канферэнцыя, якая адбылася ў Швэйцарскім горадзе Лёзане.

Ды сыцягнуў аж на калена,
 А Ёсмэд раве аж нема,
 Што лавіць ён не намеран—

— „Хай прыедзе вось Чычэрын,
 Дык мо' вочы мне развяжа,
 Як хапаць каго, пакажа“.

6—XII—22

НА РЫНКУ

Нэп бушуе, нэп скрыгоча,
 Зубы скаліць, ляпа—во!
 Як зглынуць цябе ён хоча
 І з нагамі й з галавой.
 Ён і сьпераду, і ззаду,
 І з абодвых ён бакоў
 Разлажыў сваю прынаду
 Хітра, сьцэрва, навакол.

На вазох вунь сена, дровы...
 Дроў, дык цэлы тут абоз
 І альховых, і яловых
 Па чырвоных дзесяць воз.
 Тут сукно, аўчыны, скуры,
 Жыта, грэчка ды мука,
 Парасяты, яйцы, куры,
 Многа сыраў, малака.

Вунь картуны шар вялікі
 Разлажыў жадзюга-нэп,
 Далей—боты, чаравікі,
 Сала, мяса, белы хлеб
 І кілбасы, мо' з каніны,
 А мо' й з горшага чаго,
 Вось падушкі, вось пярыны,
 Шмат яшчэ сяго-таго.

Вось тут мазь, тавар на боты,
 Скавароды, чыгуны—
 Шмат каму купіць ахвота,
 Ды кусаюцца яны.

Вось гандляр з мукой на санках
 Прэ, як чорт яго нясе,
 Вось гандлярка-раструханка
 Чараду гаршкоў пасе;
 У другой конвэртаў з пару
 Ды сланэчніку пяць жмень,
 Пад падолам гаршчок жару
 І сядзіць тут цэлы дзень.

З селянінам жыд за дзёгаць
 Ня прышлі нек да ладу
 І давай яны тут цёгаць
 Той таго за бараду:
 Перапэцкалісь, як чэрці,
 Пакачаліся шчэ ў сьнег—
 Проста со сьмеху памерці,
 Але ім, дык плач, ня сьмех.

Ўсюды торг і спрэчкі й кпінкі,
 Той сьмяяўся, а той кляў;
 І ня знойдзеш ты мясьцінкі,
 Дзе-б тут НЭП не панаваў.
 І плыве паток чырвоных
 Ўсё з кішэні ды ў кішэнь,
 Іх нямала НЭП шалёны
 Ўжо зглынуў за гэты дзень.

ПАЖАДАЊНІ НА НОВЫ 1923 ГОД

АНТАНЦЕ

Антанце цётцы пажаданьне:
 З старой зрабіцца маладою,
 Надзець чырвонае ўбраньне
 І лоб аздобіць свой зьвяздою.

НЯМЕЧЧЫНЕ

Антанту хутка скінуць з карку
 Ды падцягнуць за вушы марку.

ПОЛЬШЧЫ

Я жадаю... Нават пэвен,
 Што заменіш ты свой гэрб:
 Там ня будзе белы певень,
 А чырвоны молат-серп.

ДЭЛЕГАТАМ НА ЛЭЗАНСКАЙ КОНФЭРЭНЦЫІ

Не таптацца вам на месцы,
 Чым таптацца—лепей сесьці,
 Каб ня зьбіць падноскі ў ботах...
 Лепей сьпецца вам па „нотах“,
 Не ў забаве, каб маглі вы
 Скакануць цераз пралівы.

Т. ЛЕЊІНУ

Пасылаю з годам новым
 Пажаданьне—быць здаровым,
 Капітал, каб перажыць

Ды ў труну яго ўлажыць
 І на ўсім зямным абшары
 Бачыць красныя штандары.

ГАЗЭЦЕ „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“

Ад душы я ёй хачу
 Больш прывабіць чытачоў,
 Для чаго ёй глыбей трошкі,
 Трэба ўлезьці ў гушчы вёскі...
 Каб газэтчык ня цураўся,
 Супрацоўнік, каб стараўся,
 Каб падняцца ёй на ногі
 Без дзяржаўнай дапамогі.

1-1-23

НЯМА ДУРНЫХ НА НЕБЕ

Завуць і скардзяцца з трывогай
 Аж разрываюцца званы,
 Завуць на землю з неба бога,
 Ўжо шмат вякоў завуць яны.
 А ён і слухаць іх ня хоча,
 А, скрыва гледзячы на іх,
 Адно пад нос сабе мармоча:
 „На небе тут няма дурных.

І землю вашу дасканала
 Я знаю—што ні гавары:
 Людзей там добрых надта мала,
 А ўсё найболей бунтары.
 Што самаўладцаў там, я знаю,
 Ня любяць тыя бунтары
 І што Другому Мікалаю
 Зламалі шыю без пары.

І людзі будуць больш баяцца,
 Як далей буду я ад іх,
 А каб з зямлёю мне ўпраўляцца,
 На тое куча ёсьць сьвятых:
 Пашлю Ілью, Міколу, Яна,
 Ды пойдзе вось Кузьма-Дзямян,
 З кабет Барбара пойдзе, Ганна,
 А к ім Кранштацкі Іоан.
 Хацеў Распуціна, дык дзе там!
 Ён бабнік надта ўжо, прахвост:
 Бяжыць за кожнаю кабетай,
 Як жарабец, задраўшы хвост.

З яго вась, кажуць, гэта ласкі
 (Ды ўжо-ж няначай, мусіць, так)
 Жывот у Пятніцы-Параскі
 Тарчыць вялізны, як латак“...

Нек раз у воблачнай пасьцелі
 Бяз портак бог яшчэ ляжаў,
 Званы-ж захныкалі, запелі,
 Дык ён ад злосьці задрыжаў.

— „А к чорту вас ні ў дзень ні ў ночы
 Ад вас спакою мне нідзе,—
 Хоць ты ім плюй, здаецца ў вочы—
 Ўсё роўна, кажуць, дождж ідзе“.
 І зноў у воблачнай пасьцелі
 Ляжаў ды плёваў дагары,

Яскрава ўраз замігацелі
 На столі зоркі-ліхтары,
 А на зямлі тут цёмным масам
 Сьвятых падлізьнікаў капа
 Дурыла голавы тым часам
 Цераз манаха і папа.

ГАНІ МЕШАЛКАЙ!

Вось вадохрышча ўжо ідзе,

Ўжо прыбліжваецца.--

Поп талкуе з пападзёй

Ды аблізваецца.

Скора ў вёсцы, дзе ні глянь,

Пойдзе вуліцай

Валасатая та здань

Пакаўгуліцца...

Пойдзе ён „па калядзе“,

Зеляпаючы,

На „ярданскай“ на вадзе

Зарабляючы,

Са старцамі за кускі

Будзе лаяцца

(Добра—тут бальшавікі не
мяшаюцца).

І „авец“ пачне крапіць

Ён вадзіцаю,

Стане вочы ім сьляпіць

Нябыліцаю.

Ня цікаўся-ж, селянін,

Яго песенькай—

З хаты лодыра гані

Проста мешалкай!

КАГО МНЕ ЎЗЯЦЬ ЗА КУМ А?

— Што за штука тут такая?
Запытаў нек Пранука я,
— І багаты ты ня надта,
Збудаваў аднак вось хату,—
Аж сьвіціцца, так як шклянк а,
На падлозе, нават з гаркам;

Ды ў вялікай ты дарозе:
Ня бываеш і ў абозе,
Нават рэдка быў і ў блізкай,
Хоць здаровы твой кані ска;
Тры душы ў цябе сямейкі,
А вось ворнай-жа зямелькі
Дзесяцін ты маеш з восем,
Дык чаму-ж, скажы, у і восемь
Заплаціў ты харчналогу
Нешта ўжо саўсім ня многа?”

— „Я скажу, сусед, аб і гэтым
Табе толькі пад сакрэтам:

У мяне, бач, сват-прыяцель
Сельсавету прадсядацель,
Вось чаму зімой і ўлетку
Я ў абоз так ежджу рэдка,
Вось чаму так панямногу
Я плачу і харчналогу,
Вось чаму (ах, дзякуй свату!)
Збудаваў я нават хату,
Хоць далёка да такоі
Як у Янкі—там пакоі;

Сак ратар райіспалкому
Яму добра, бач, знаёмы—
Кум , ці там якая трасца,—
У я го ён надта ў ласцы“.
Пас таяў я тут, паслухаў,
Пяч ярнёй паскроб за вухам
Ды пашоў скарэй да хаты;
Там я з жонкай „таўставатай“
Доўга райўся і думаў—
Каг о ўзяць-бы нам за кума.

28—1—23

НА „КРЭСАХ УСХОДНІХ“ 1)

К прамове П. Сікорскага 2)

Пан клапоціцца на „Крэсах“ ,
 Аб чых ён інтарэсах?—
 Можна бачыць і сьляпому—
 Не аб нашых-жа—вядома,
 Воўчы зуб не памагае,
 Дык політыка другая
 У яго як бач пасьпела—
 Хвост пусьціць лісіны ў дзе ла;
 Ходзіць, губкамі мыляе,
 Констытуцыяй 3) віляе
 Мажа губы, гладзіць вусы
 Ёй хахлу і беларусу:
 „Мы вас любім, мы вам ра ды,
 То чыноўнікі ўсё гады
 Вас там крыўдзілі дагэтуль ,—
 Мы пакажам ім за гэта...
 Вось вам цацак (папяровых),
 Вось вам школы, вось вам мовы...
 Ходзіць пан лісой-хітрушка й
 Перад крэсаваю птушкай.
 Беларус, глядзі ня каркай,
 Бо адчужеш сваім каркам,

1) Крэсы ўсходнія—частка Беларусі, да-лучаная да Польшчы.

2) Пан Сікорскі—міністар вайсковых спраў Польшчы.

3) Констытуцыя—асноўны закон дзяржавы.

Чаг лу пан такі стаў добры:
 Косць-косць-косць—пакуль ў аглоблі,
 Потым по-баку дугою
 Ды ў живот яшчэ нагою.

31—1—23

МАЛІТВЫ ПАБЕЛАРУСКУ

На ўвагу папам беларусам

Мітрополіт Варшаўскі Юры
 Рашыў зрабіць славяншчыне хаўтуры:
 Загадаў ён Віленскай консысторыі,
 Каб усе папы, каторыя
 Могуць ужыць беларускай мовы,
 Гаварылі-б на ёй прамовы.
 Я думаю (хоць можна й памыліцца),
 Што скоры пабеларуску будуць і маліцца,
 Дык, каб бацьком духоўным услужыць,
 Я рад малітвы ім пералажыць
 На беларускую з славянскай мовы—
 Вось тут чатыры ўжо гатовы.

1. ОТЧА НАШ

Для папоў замежнай Беларусі
 Наш бацька нябесны, збавіцель ты наш!
 Маленьні нас грэшных, бязгрэшны, уваж!
 Аб хлебе насушным цябе не прашу—
 Дадуць прыхаджане,—я й сам насушу,
 Ня буду прасіць я яец ды кілбас;
 Скаромнае ёсьць, пакуль што, яшчэ ў нас,
 А вось аб чым шчыра цябе я маю:
 Ты сам, як калісьці, спаўзі на зямлю,
 Даведайся раз хоць авечак сваіх,
 Бо нас не баяцца ўжо—служак тваіх:
 Ўва ўсе распаўзацца пачалі бакі,
 Бляюць, што папала, іх крадуць ваўкі.

Ты ў кучку зьбяры іх, ды ў толк прывядзі.
 І плотам высозным вакол абвядзі,
 Каб воўк бальшавіцкі сюды не залез,
 Што дзень каб ня цёгаў ён нашых авец.

2 ЦАРУ НЯБЕСНЫ

Для папоў Савецкай Беларусі

Ох, цар наш нябесны!

Мне жыць стала цесна:

З авец мне карысьці

Няма, як калісьці;

Бо воўны ня далі,

Ваўкамі ўсе сталі,

А я—ні славечка,

Маўчу, як авечка,

Баюся і пікнуць,

Ды рад-бы дзе зьнікнуць,—

Хоць лезыці ўжо трэба

Жывому на неба.

3 БАГАРОДЗІЦА

Для папоў Савецкай Беларусі

Прасьвятая багародзіца!

Ты ня бачыш, што тут робіцца!

Дык сядзі-ж там ды ня кратайся,

Як, даўней ты, дзева, радуйся,

Дый за нас там, багародзіца,

Бо самім нам ня прыходзіцца.

4 В Е Р У Ю

Для ўсіх папоў і попикаў, а асабліва для «жы-
 вых». У гэтай малітве скарачаны штаты з 12
 членаў на 7

1

У бога-бацьку верую,

Пакуль асьмінай мераю,

А як мераць перастану,

Дык і верыць ня стану.

2.

Я верую і ў сына
 (Хоць жыта і з мякінай)
 Ды хто-ж бы не паверыў,
 Каб гэтулькі намераў?

3.

Вось будзе саладуха!..
 Я верую і ў духа,
 З якога дапамогай
 Намераў гэтак многа.

4.

Самлела ўжо сьпіна...
 І ў цэркаў ядыну
 Павінен я верыць,
 Каб болей намераць.

5.

Пра той сьвет ня дбаю,
 Бо я не чакаю
 Прыходу другога
 Ні чорта, ні бога.

6.

Я веру—хоць трэсьне—
 Ніхто не ўваскрэсьне.

7.

Хоць як-бы ня верыў,
 А жыта намераў
 Аж сорак асьмін.

Амін!

НЯХАЙ ЁН МОЛІЦЦА

Ага!

Цюга!

Лаві!

Даві!

Папа,

Як клапа...

Стойце, пачакайце!

За полы не хапайце!

Нашто ён вам?

Каюкне й сам.

Вось за радзінкі ды за памінкі

Вы не насеце па паўасьмінкі—

Няхай ён моліцца,

Няхай здаволіцца,

Няхай шлюць з неба.

Яму, што трэба,

Каб вашай працаю

Ня мог нажрацца ён,

Як мух павук,

Дык зьмерзьне з холаду,

Дык спухне з голаду,

Тады—каюк.

ГОД СЬЦЯПАНА ЛАЙДАКА

ВОСЕНЬ

Шэрым пузам душаць хмары
 Поля нудныя абшары.
 І, як мокрая варона,
 Села вёска між загонаў;
 Луг і лес сумуе голы,
 А Сьцяпан саўсім вясёлы—
 П'е бязьмеры самагонку,
 Б'е дзяцей, лупцуе жонку,
 І пудамі носіць жыта
 К самагоншчыку Мікіту
 (З пуда той бярэ дзьве пляшкі,
 Застаецца шмат і бражкі).
 Кожны прысьвятакці сьвята
 У Сьцяпана поўна хата—
 Сват і кум, і так знаёмы
 Сябе чуюць так, як дома,
 А як пойдучь, Сьцёпка п'яны
 З кулакамі прэ да Ганны.
 Ганна бедная галосіць
 Ды у бога сьмерці просіць,
 Сваю долю праклінае,
 Што такога мужа мае.

З І М А

Чуць ня запар тыдзень цэлы
 Неба землю пудрай белай
 Ня сьціхаючы пудруе,
 Вецер ў шчыліны сьвідруе,
 Вокны ў хатах, як мядзьведзі,

Прыціскаюць — дзецца недзе,
 Не шкадуючы марозы...
 Наш Сьцяпан саўсім цв'ярозы,
 Як мядзьведзь ляжыць на печы
 На халоднай грэе плечы.
 З рота пара ў хаце валіць —
 Ганна ў печы мала паліць,
 Бо мужык яе нядбалы
 Прызапасіў дроўцаў мала.
 Ў лахманьы залезьлі дзеці,
 Сьнег ляжыць — бялее ў клеці —
 Намяло праз дзіркі гуры,
 А ў хляве стаіць панура
 Грызе ясьлі кабылёшка:
 Сена ўжо саўсім нямножка,
 А аўса даўно ня стала —
 Самагонка ўсё пажрала.

В Я С Н А

Ўжо вясна-красна настала,
 Белы сьнег з палёў зьлізала.
 Цяпер сонейкам іх сушыць,
 Лезе ў вочы, лезе ў вушы,
 Аздабляць прабуе рэдкай
 Чорны лес зялёнай сеткай,
 Птушак кучамі к нам гоніць.
 Птушкі весела гамоняць,
 Як яны, шчабечуць людзі,
 Рады, дышуць ва ўсе грудзі,
 Адчыняюць клеці, гумна,
 А Сьцяпану нешта сумна —
 Не пазнаць цяпер Сьцяпана
 Аж хістаецца, як п'яны, —
 Толькі шкура стаў ды косьці —
 Згаладаўся, але штосьці

Не завуць Сьцяпана ў госьці
 Яго тыя ягамосьці,
 Што ў яго пілі ды елі,
 Цэлу ноч часом сядзелі.
 Ды Сьцяпанавя і Ганна
 Нешта ходзіць так, як п'яна,
 Дзеці-ж вышлі на паветра,
 Дык валяюцца ад ветру—
 Ап'янелі, знаць, бясконца
 Яны, гледзячы на сонца,
 На сіюсенькае неба
 (Ап'янееш, брат, бяз хлеба).
 А з сахою небарака
 Ходзіць п'яная каняка
 Сюды-туды па загону—
 П'яны ўсе без самагону.

Л Е Т А

Ўжо вясну зьмяніла лета.
 Як практычная кабета,
 Яно сьмела не ў забаве
 Цьвет садоў—вясны забаву
 Не шкадуючы сарвала,
 Груш ды яблык начапляла,
 Ў стагі сена шмат скаціла,
 Жыта ўсё пазалаціла.
 Людзі сена сушаць, косяць,
 Ды пагоды ў неба просяць;
 Аддыхнуць пара-б, дык дзе там!
 Хто з сялян гультае летам?
 Ўсе працуюць так, як пчолы;
 І Сьцяпан наш зноў вясёлы
 Ўсіх уперад на загоне—
 Жыта зжаў ужо аж гоні

(Хоць яно і з зелянкамі)
 Ушпыляў загон снапкамі.
 Дзеці ў лялькі тут гуляюць
 Ды ня дрэннай выглядаюць
 (Падрасла ўжо, бач, бульбінка)
 Хвост задраўшы, кабылінка
 Вунь па выгане гуляе—
 Стала летам, як ня тая;
 Весялей глядзіць і Ганна—
 Не кляне свайго Сьцяпана.

Жыта новага к няззелі
 Пэўна ўжо Сьцяпан намеле,
 Новы хлеб рашчыніць жонка,
 Зараз будзе й самагонка.
 Зноў гасьцей к яму зьбярэцца,
 Зноў Сьцяпан лайдак нап'ецца,
 Ганну перад сваякамі
 Пачастуе кулакамі,
 На ўсю хату загамоніць
 Ды ў куток дзяцей загоніць;
 Піць так будзе, покі хваціць
 І падатку не заплаціць,
 Хоць папробуе й астрогу
 За няздачу харч-налогу.

НА СЪМЕРЦЬ „ЛЁЗАННЫ“¹⁾

Сьпі, дзіця, без пары загінуўшае,
 Усю Эўропу у смутку пакінуўшае!
 Цяпер гэта Антанта вар'ятка
 (Прабачай, хоць яна твая й матка)
 З вялікага смутку
 Не знашла другога skutku,
 Як справіць па табе крываваю трызну²⁾,
 Дык вось мо' ты бачыш і чуеш з зямлі,
 Які падняла яна шум вялізны,
 Якія гатуе гарматы ды караблі?
 Але мо' вось скоро уцешыцца—
 Ня турку, дык другому на шыю павесіцца,
 Будзе лізацца, трапаць языком,
 Ды заменіць цябе другім байструком.

12—2—23

¹⁾ Конфэрэнцыі, якая адбылася ў Швэйцарскім горадзе Лёзанне.

²⁾ Трызна—памінкі.

НІБЫ САТЫРА НА „НІБЫ ПОЭМУ—
ГВАЛТ НАД ФОРМАЙ“

І бяз ліку, і бяз нормы
 Лье Грамыка свае формы...
 Скінуў порткі й апранаху,
 Кій схапіў ды—бух! з размаху:
 „Завастрыў“ свой „востры меч“
 І пачаў ім „формы сеч“.
 Ён старыя ўсё сячэ,
 Формы новыя пячэ:
 Ўзяўся ў бокі, прэ у скокі—
 „Сямімільныя“ ўсё „крокі“,
 А што голы—і ня дбае...
 Каго стрэне, дык аблае—
 Ну, бяда з хлапцом дый годзе,
 Акажыся-ж, дык па моразе,
 Хоць саўсім не вінават,
 Бо ён, бачыце, „вар’ят“,
 І гайсае так па месцу...
 Формы—шык, ды мала зьместу.
 А мо’ тут яго і маса
 Для насельнікаў Парнаса,
 Але я—жыхар вясковы
 Зразумець ня мог і слова.

ЧЫРВОНАЯ МЯТЛА ДОБРА МЯЛА

(Успаміны ў дзень гадавіны Чырвонай Арміі)

Цяжкі час быў для Саветаў,
 Надта-ж моцна прыпякло,
 Памятаецца ўсё гэта,
 Нібы ўчора то было:
 Адусюль панаяцелі
 На здабычу груганы
 І свабодзе захацелі
 Вочы выклеваць яны.
 Вось, вядомы ўсяму сьвету,
 Чарнаморскі адмірал¹⁾
 Прэ вайною на Саветы—
 Войска моцнае сабраў;
 Ён з астатніх сіл стараўся,
 З скуры лез аж, бедны; ён
 І саўсім ужо сабраўся
 На Маскоўскі сесьці трон.
 Мы-ж расправіліся з гадам—
 Не пабачыў ён Масквы,
 Той штыком, а той прыкладам
 І... Калчак без галавы.
 Вось якраз такім-жа родам
 Браў Юдэніч Петраград—
 К нам палез са ўсякім збродам
 Потым сам аж быў нярад:
 Гэнэральскімі рукамі
 Прыхваціў разьбіты нос

¹⁾ Адмірал Калчак.

І, з мяшэчкам за плячамі,
 Ногі ледзь ад нас унёс.
 Неўзабаве тут за імі
 І Дэнікін вось ён, вот—
 З афіцэрамі сваімі
 На Маскву разьвязаў рот.
 Не Маскву яму, а дулю—
 Ня збылося, як хацеў:
 Мы пяро яму ўваткнулі,—
 Ён ад нас і паляцеў.
 Не адзін аб троне марыў
 Вось і Ўрангель фон-барон
 Гэткім самым-жа макарам
 Сесьці мерыўся на трон.
 Ды цяжкую толькі ношу
 На сябе ўзваліў барон
 І ў старэнькую „калошу“—
 Сеў падбітым задам ён;
 І пусьціўся ходам скорым
 З небясьпекай „сесьць на мель“
 Проста, проста Чорным морам
 Аж „за тридевять земель“.
 І з суседзямі панамі
 Нам прышлося ваяваць,—
 Наляцелі груганамі,
 Пруцца к нам за рацьцю раць.
 Вось сабраліся мы троху
 Ды турнулі так паноў,
 Што яны з перапалоху
 Адракліся й „жупаноў“.
 Яшчэ потым і эсэры—
 (Нібы нашы сваякі)
 Шкоды многа нам бяз меры
 Нарабілі, сьцярвюкі:

Там Пятлюра вунь з Марусяй¹⁾,
 Тут вось Савінкаў Барыс
 На Украіне й Беларусі
 Бунт задумалі стварыць,
 А Антонаў²⁾ гэтым часам
 Чуць ня ўзяў у нас Тамбоў,
 Але мы ім—па мардасам
 Ды пусьцілі бяз зубоў.
 З тэй пары пад вольным небам
 Вунь як вырас бальшавік!
 Але моцна яшчэ трэба
 Нам трымаць чырвоны штык.

18—II—22

¹⁾ Маруся—атаман бандыцкага атраду на Ўкраіне.

²⁾ Антонаў—эсэр організатар паўстання на Тамбоўшчыне.

ЧАСТУШКА-ЧЫСТУШКА

Мы савецкую разруху
Цяжкім молатам па бруху

Р А З!

Мы „саўдурачку“ палечым—
Краснай мешалкай па нечым

П Л Я С Ъ!

Лайдаку дадзём мы гонку,
Каб ня жраў так самагонку

Ё Н!

Нам папоў-дзякоў ня трэба—
Хай ідуць у рай на неба—

В О Н!

Мы, другім дзеля прыкладу,
Гультаю каленам ззаду

Т Р А Х!

Ў трыбунал крадзеж загонім,
На злачынцаў так нагонім

С Т Р А Х.

ЛІГА НАЦЫЯЎ¹⁾

Ходзіць сьцерава Ліга Нацыяў,
 За прэбрыны ўсіх мацае,
 Ці хто тлусты, ці хто доўца,
 Хто касматы, стрыгчы строіцца,
 Скуру лупіць вунь з Нямецчыны,
 З нажом ходзіць ля Турэччыны,
 Асьцярожная з Саветамі—
 „Не займацца лепей з гэтымі,
 Бо ня толькі тае прыбылі—
 Часам зубы каб ня выбілі.

28—II—23

2—II—23

¹⁾ Ліга Нацыяў—міжнародная буржуазная ўстанова, заснованая пасля імперыялістычнай вайны, для ўмеркаваньня непаразуменьняў між асобнымі дзяржавамі.

НЭКРОЛЁГ

(На зачыненне газеты „Наша Будучына“ ў
Вільне!)

Так на сьвеце пражыўшая мала,
„Наша Будучына“ ў лютым сканала,
Бо была ўсё ў жалобе ды ў смутку,
Ня добра скакала пад панскую дудку,
Мала віяла хвостом перад панам,
Чуць-чуць спачувала рабочым сялянам,
Вось яе і ўхаўтурылі ў Вільні
(Мусіць пану то трэ́ было пільна)
Спавядаў яе ксенжа Станкевіч ²⁾
Адпавяў дэпутат Тарашкевіч.

2—III—23

1) „Наша Будучына“—газэта, якая выдавалася ў гор.
Вільне на беларускай мове і зачынена польскай уладай.

2) Ксёндз Станкевіч і Тарашкевіч—беларускія паслы
ў польскім сойме.

ХТО ЗА НАМІ!

(К пабудове самалёту „Савецкая Беларусь“)

Хлопцы! Янка, Сьцёпка, Петра!
 Хто за намi на паветра?
 Хто ахвотнік неба мераць,
 Дык выходзь сюды наперад,
 Ну, а ты што крывішь губы?
 Мо' лятаць табе ня люба?
 Дык ты тут сабе папоўзай,
 Гразь і гной тут пузам коўзай.
 А мы ў неба, птушкі быццам...
 Ты ўжо мерышся садзіцца?
 Пачакай—яшчэ, брат, рана,
 Бо няма-ж аэропляна:
 Калі ты лятаць адважны,
 Дык памацай свой „бумажнік“
 Бо, бач, многа грошай трэба,
 Каб узняцца нам пад неба.

МЫ НЕ ПАКЛОНІМСЯ БОГУ

(Гімн бязбожніка)

Мы не паклонімся богу—
 Бога стварыў чалавек—
 Шырай-жа к праўдзе дарогу!—
 Аганству ня месца ў наш век.
 К чорту касьцёлы, капліцы,
 Цэрквы, званіцы, званы!—
 Мы ўжо ня будзем маліцца—
 Нам не патрэбны яны.
 Хай будзе сто, або й болей
 Разам ляжаць плашчаніц,
 Мы перад імі ніколі
 Не распластаемся ніц.
 Нечага нам спадзявацца
 Быць на тым сьвеце ў раі—
 Сьцягам чырвоныя яйца
 Мы замянілі свае.
 Не нашта нам сынагога,
 Нам не патрэбна маца,
 Бой, што пачаты ўжо з богам,
 Мы давядзём да канца.
 Шырай-жа к праўдзе дарогу!
 Аганству ня месца ў наш век—
 Мы не паклонімся богу—
 Бога стварыў чалавек.

У ЦЕМНЫМ КУТКУ

Ў вёсцы цемра,

Вёска дрэмле,

Сеўшы на загон.

Ёй кіруе,

Ў ёй пануе

Поп ды самагон.

Кожным сьвятам

Той кудлаты

Выдаіць дзядзькоў;

Стаяць стогны

Ад шалёных

Гульняў дзяцюкоў.

„Абувае“,

Як сам знае,

Вёску ўсю кулак,

Ўсюды ззаду—

Лае ўладу

Скрыўджаны бядняк.

Трэба меры

Не з паперы—

Дзе наша мятла?!

Трэба меры—

Шырай дзьверы!

Больш сюды сьвятла!

Тут ад бруду

Трэба ўсюды

Выпратаць куткі,

Каб начніцы,

Каб макрыцы

Здохлі й павукі.

НЕ СЧАКАЕЦА

Сёньня дзень ня бы які—
 „Красная“ субота—
 Баця сьвенціць кумпякі—
 Сьпешная работа;
 У ваду мачае „хвост“,
 Сьвенціць людзям яйцы.
 Пападзьдзі-ж, пакуль што, пост—
 Тая не счакаецца;—
 Ёжо пяе „хрыстос васкрос“
 Жджэ ды не дажджэца,
 Каб скарэй ёй баця нёс
 Яйцы разгавецца.

11—III—23

ЗЬЕЛІ-Б САМІ ВЫ ТЫЯ ЯЕЧКІ

Бабы ходзяць к папу спавядацца,
 Бацю носяць дзесяткамі яйцы...
 Эх, вы, бабкі—дурныя авечкі!
 Зьелі-б самі вы тыя яечкі:
 Вы-ж мо', чулі, што прымаўка ходзіць—
 „Бабе яйцы і ў пост не зашкодзяць“.
 Ну, а бацю, дык плюньце вы ў вочы—
 Ён вас страшыць, бо сам зьесьці хоча.
 Калі страшна граху вам за яйцы,
 Дык вы грэх на мяне той складайце,
 Бо я пекла ніяк не баюся—
 З чортам старшым як бач згаваруся.

14—III—23

У КРЫВАВЫХ МУКАХ

(Да парляманцкага скандалу ў Румыніі
пры абмеркаваньні констытуцыі)

Вось малюнак—проста любя:
Хто бяз чуба, хто бяз зуба,
Хто крывёю ўвесь абліўся,
Хто бяз чуласьці зваліўся,
У каго-ж, дык фрак—на шматы,—
„Раздурэлісь“ дэпутаты...
Стогны, енкі, крык і лямант—
Ня то фронт, ня то парлямант.
Што за штука? Ў чым тут справа?
Гэта ў муках ён крывавых
(Сьмерць яму аж пагражае)
Констытуцыю раджае.

ВОСЬ ТАКІЯ ДАКТАРЫ ВЫМУЦЬ
ДУШУ БЕЗ ПАРЫ ТА/МІШ

(На газэтную заметку)

Не за сінімі марамі,
Блізка тут, не за гарамі,
Нехта з нашага жыхарства
Недзе шмат папаў лякарства,
Кажуць, цэлую павозку
Ды давай лячыць ім вёску,
І „ачуньваюць“, ёсьць слухі,
Людзі хворыя, як мухі.
Дзядзьку хворага Сыцяпана
Пасадзіў ён раз у ванну;
Паглядзеў і... што такое?
Ўсё зняло, нібы рукою,
Нават скуру, нават мяса...
Далей лечыць ён тымчасам.
Вось другому дзядзьку Янку
Ён навёў лякарства шклянку;
Выпіў Янка—й фур за браму
Зразу к праатцу Абраму!)
У нябеснае ён царства,—
Надта добрае лякарства!
Гэты доктар моцналобы
Так ад жыцця і хваробы
— Адратоўвае нямала,—
Не мяшала-б трыбуналу
Палячыць, як сьлед, яго-бы
Ад дакторскае хваробы.

1923 г.

1) Старазаветны жыдоўскі патрыярх.

ШМАТ ЦЕСТА, ДЫ МАЛА МЕСТА

(К нараджэньню епіскапа Слуцкага)

Не'к надоечы, здэца, заўчора,
 Пад загадам Мельхісэдэка-рэжысэра
 У катэдральным менскім саборы
 Два прыезджыя гастралёры
 Гралі нейкую комэдыю, —
 Якую — я добра й ня ведаю,
 Але адна цётка мне гаварыла,
 Што „нарекали“ папа Шамяціла
 Слуцкім вікарным епіскапам.
 Я і сам стаяў блізка там,
 Дык бачыў, як Менскі, Вяземскі і Гжацкі
 Пусьцілі ў дзела свае цацкі —
 Розныя посахі й мітры
 (Папы — народ хітры —
 Ведаюць, чым голавы дурыць);
 Вось і пачалі „таинство“ тварыць...
 Зараз мітры ўсе побаку, побаку,
 Ды ўшчапілі сабе па клобуку:
 Два чорных, а адзін, дык белы;
 А потым два шэрагі цэлых,
 Штук мо' з дваццаць, папоў панаставілі
 Ды аднаго з іх заставілі...
 Што вы думаеце? — сьмешна казаць —
 Сабе рукі лізаць.
 Лізаліся мо' некалькі гадзін,
 А потым з клобукаў адзін
 Абвясьціў, што царкоўная ўправа назначае
 Епіскапам Слуцкім папа Мікалая...

Пасьля сьвятыя абармоты
 Пашлі за царскія вароты.
 Паіхням, значыцца, „нареклі“,
 А панашаму—проста сьпяклі.
 Які ён там вышаў: ці чорны, ці белы—
 Ня ведаю—не маё гэта дзела;
 Памойму, дык роўныя ўсе яны чэрці,
 Хоць белай, хоць чорнай, хоць рабай шэрсьці...
 Працы на гэтым яны ня спынілі—
 Епіскапаў з пару яшчэ рашчынiлі.
 Для граду Бабруйску ды для Мазыра...
 Яны-б можа працу паставілі й шырай,
 Бо досыць у іх яшчэ гэтага цеста,
 Ды толькі няма ўжо епіскапам места.

26—III—23

— ГОДЗЕ СЛУХАЦЬ БАЙКІ!.

✓ Годзе слухаць байкі,
 Хварбаваць нам яйкі!
 Пазачынім “храмы” —
 Папоўскія крамы, —
 Пара забывацца
 Папом наживацца
 На хрыстовым целе,
 Бо ўжо досыць елі
 Свайго бога людзі —
 Іх ужо аж нудзіць.
 Мы адчынім клюбы, —
 Хай свае поп зубы
 Кладзе на паліцу,
 Кідае маліцца,
 Бо ня будзе-ж толку;
 Хай сваю ярмолку —
 Скуф’ю й камілаўку
 Кідае пад лаўку.
 Як прысьцігне голад —
 Хай ён возьме молат,
 Скажам мы к прымеру,
 Або вось сякеру —
 І заробіць з намі
 Хлеб свой мазалямі.

БУДУ СПЭКУЛЯНТАМ

(Частушка)

У аўтары поп сядзіць —
 Сьлёзы коцяцца:
 Ё царкву людзям хадзіць
 Больш ня хочацца.
 „Гэтак скора буду я,
 Мусіць, голы-босы —
 Дай мне ножны, пападзьдзя, —
 Зрэжу к чорту косу;
 Галіфэ падай мне, маць,
 Прыбярся франтам,
 Пайду ў горад таргаваць —
 Буду спэкулянтам.
 Буду продаць гарбузы,
 Ваксу, папяроскі
 Бо даюць мне абразы
 Ня прыбытак — сьлёзкі.
 Дык скарэй-жа, мая маць,
 Ты падай мне ножны —
 Зрэжу косу, таргаваць
 Тады будзе можна.

ЯК АНТЭК СТРЭЎ „ВЕЛЬКАНОЦ“

Антэк ходзіць чуць ня голы,
 Але заўжды ён вясёлы.
 Ён „вельканоц“ стрэў „папанскі“ —
 Быў пірог і быў „пазнанскі“.
 Антэк сьпірту налупіўся,
 Потым з жонкаю схапіўся
 Ён гуляў з ёй „кракавяку“,
 Потым поўзаў Антэк ракам,
 Потым лёг, нагамі дрыгаў,
 Потым зьездзіў двойчы ў „рыгу“,
 А назаўтра ўстаў з пахмельля, —
 Праклінае Антэк „зельле“:
 Ўсё баліць — нібы пабіта,
 Лоб, як волавам наліты,
 Хлеў сьвінны зрабіўся з рота —
 Нават есьці неахвота.
 Пуста, моташна у хаце,
 Малака няма дзіцяці,
 Ні скарынкі няма хлеба, —
 Жабраваць, няйначай, трэба.
 Дык затое скажа кожны:
 „Антэк „гжэчны“ і набожны —
 Стрэў „вельканоц“, як належы“,
 У падранай хоць адзежы,
 Але еў і піў „папанскі“ —
 Быў пірог і сьпірт „пазнанскі“.

ВОЛ І АВАДЗЕНЬ

БАЙКА

(Прысьвячаецца правадыром жоўтага Інтэрнацыяналу¹⁾)

Гарачым летнім днём
 Вол з ворыва вяртаўся,
 Напрацаваўся, аж хістаўся,
 За ім-жа куча аваднёў
 Ляцела роем, —
 Вядома тут, з якім настроем
 Ёсці мог вол:
 Глядзеў сярдзіта навакол,
 Махаў хвастом, круціў рагамі
 І біў па чэраве нагамі...
 „А! сябра!.. Добры дзень!“
 Сказаў лісьліва авадзень,
 Усеўшыся валу на сьпіну;
 „Як я цябе люблю! Які ты мілы!
 Цябе я, сябра, да магілы
 Ніколі не пакіну,
 Я ўсюды за цябе пайду —
 Ў агонь і ў нетру, і ў ваду,
 Цяпер-жа вось да стойла давяду.
 Але чаму ты такі злосны?“
 — „Адстань, пракляты крывапіўца!
 І без цябе мне млосна,

¹⁾ Жоўты, або другі Інтэрнацыянал — міжнародная меншавіцкая арганізацыя.

Цябе-ж я ведаю, паршыўца“,
 Сказаў сярдзіта вол ў адказ,
 Патом
 Хвастом
 Па сьпіне—раз!—
 Зваліўся той, як сноп далоў...

Ня мала ёсьць правадыроў,
 Якія любяць люд працоўны
 За тое толькі, бязумоўна,
 Што любяць яго кроў,
 Але даждуцца яны дня—
 Змахнуць і іх, як авадня.

4—IV—23

ВЯСКОВЫМ ДЗЕТКАМ ВЯСНОЮ

✓ Сьцёпачкі, Парасачкі —
 Дзетачкі вясковыя,
 Беленькія красачкі,
 Вочкі васільковыя!
 Што вы цяпер робіце?
 Пэўна, ў школу ходзіце,
 Сядзіце за ўрокамі
 З думкамі далёкімі, —
 Як лужок травіцаю
 Сьцелецца зялёнаю,
 Раўчучок вадзіцаю
 Як шуміць халоднаю;
 Дзеткі ўсе з кіёчкамі
 Ходзяць за плыточкамі
 Так, як-бы па Нёману —
 Колькі сьмеху, гоману!
 Дзе-ні-дзе ў сасоньнічку
 Сьнег яшчэ хаваецца,
 І зямля з прасоначку
 Быццам пацягаецца...
 Эх, вясна-забаўніца!..
 Але вось настаўніца,
 Галаву ня чухайце, —
 І яе вы слухайце:
 Не брашэце абы-як,
 Не дражнеце вы сабак
 І нікога другога,
 Не малецеся богу,

Ня слухайце й мацеры,
 Калі вучыць пацеры;
 Хоць вясной любуйцеся,
 Школы-ж не забудзьцеся.

5-IV-23

4-IV-23

Світанку, Парэскакі —
 Ня маці, маці, маці,
 Калі вучыць пацеры;
 Хоць вясной любуйцеся,
 Школы-ж не забудзьцеся.
 Э думка, э думка,
 Як лужок травіно,
 Смяленна зрабіно,
 Рэчкі, рэчкі, рэчкі,
 Як німі, хваліно,
 Дзеці ўсё з кіякмі,
 Ходзяць за палітокмі,
 Так як-бы на Нёмну —
 Колькі смеху, томну!
 Дзеці-дзеці ў савонніку,
 Сябе з імі хаваньні,
 І змаля з прасонька,
 Бялім панітвэнні...
 Эх, вясна-завясніні,
 Але вольна істаўніні,
 Тавары, ня думанні —
 І се вы, слаўніні,
 Не брешце, вды-які,
 Не дзякнелі вы свабоду,
 І нікога дзядулю,
 Не маўчэце году.

ЧАГО-Ж ЯНЫ ТАК РАДЫ?

(Да п'ятых угодкаў абвешчання „Незалежнай
Беларускай Рэспублікі“)

Моляцца „беларусы“ замежныя
За „Беларусь незалежную“,
Не за нашу, вядома, рабоча-сялянскую,
А за сваю бела-панскую.
Моляцца папы, ксяндзы і рабіны, —
Надта-ж ужо рады яны,
Але чаго-ж яны так рады?
Лепш-бы хаўтуры спраўлялі,
Бо ўсе-ж „Беларускія Рады“
Даўно паўміралі.

6—IV—23

КАРМЛЮ ЎСЁ СЛОВАМ БОЖЫМ

(Вялікодная гутарка папоў)

— Ці ведаеш ты, маці?

Сказаў вашоўшы баця:

— Ужо хрыстос васкрос

Ды нам яец нанёс

І будзе ў нас яешня.

— Цяпер штодзень, канешне.

— Ці-ж ён „во гробе сущий“

Быў гэтакі нясушчы?

Мо' гэта—яго куры?

— Ня ён, не яго куры?

Нанесьлі бабы-дуры

Ды нават і мужчыны,—

Сказаў ёй благачынны.

— Ты-ж ім даеш ячменю?

— Ды не, ня даў і жмені—

Я іх, як поп і кожын,

Кармлю ўсё словам божым.

(Карміць іх болей нечым),

Ды не даю з-пад печы

Я ім на сьвет выходзіць,

Бо сьвет ім надта шкодзіць.

ДЗЬВЕ КУМЫ

✓ — Ну, як-жа, кумка, маецца?—

Кума ў кумы пытаецца.

— І ня пытайся лепш, кума:

Цяпер-жа ведаеш сама,—

Што дзень пражыў, то й дзякуй богу,

Ня міла, кумка, нек нічога,

Нічога нек і не на ўме,—

Адказвае кума куме.

— Канчына сьвету, кажучь, блізка:

Вось кажучь (чула-ж можа й ты?),

Радзіла чорта комуністка;

Ёсьць рогі, хвост і капыты...

— Ды як ня чуць?—я чула гэта

Расказвала мне цётка Тэкля,

Казала, што за гэта лета

Чарцей было-б тут, як у пекле,

Але таго бог не дапусьціць—

Ён кару на людзей напусьціць,

Тады народ увесь пагіне,

Мо' толькі аднаго пакіне

На сьвеце бог, ці двух, як Ноя...

Каб здэцца, кумка нас з табою.

Хадзем маліцца хіба мы,

Каб бог грахі нам адпусьціў,—

Каб кары к нам не дапусьціў..

Сказалі разам дзьве кумы.

Пашлі ў царкву маліцца богу,—

Таўкуцца лбамі аб падлогу,

Аж лоб трашчыць—лупцююць цёткі
Баяцца згінуць без пары,
А доўгагрывы ў аўтары
Майструе новыя ўжо плёткі—
Знашоў кудлаты заробаткі.

14—IV—23

ПРАГУЛКА НА ПАРНАС¹⁾

Раз пашоў я сьцежкай вузкай
 На Парнас на беларускі.
 Вось пры сьцежцы ля сяла
 „Беларусь“ гняздо зьвіла.
 Папытаўся я дарогі
 І палез. Хоць млелі ногі,
 Але ўсё-ж праз нейкі час
 Я ўзбраўся на Парнас.
 Там гара, за ёй—другая;
 На гары агонь шугае,
 Пры агні-жа сядзіць бог
 І гартуе свой нарог.
 Ён гартуе ўдзень і ўночы—
 Цаліну ўзараць ім хоча—
 Ўзойдуць сокі цаліны,—
 Будзе збожжа на бліны.
 Вось на вогнішчы гарачым
 Бог другі бяз ботаў скача...
 Аб ім кажуць так і сяк,
 Бо ня любяць што „басяк“.
 Трэці бог пяе-жартуе,
 Аобразкі свае малое,
 Ён дагэтуль бядаваў,
 А цяпер вось засьпяваў.
 Тут-жа побач, недалёка
 На другой гары высокай

¹⁾ Парнас—гара, на якой, па думцы старажытных грэкаў, жылі багі, у пераносным сэнсе—літаратурныя вярхі.

Гэтак сама ёсьць багі:
 Вось—адзін, а вось—другі.
 Ён на першай не да смаку—
 Адварнулі яны...
 І стаяць так шосты год,
 Як вады набраўшы ў рот.
 А на ўзгорку бажаняты
 Ўсе бляюць, нібы ягняты—
 Хто па дровы, а хто ў лес,
 Хто к старым багом залез.
 Нек усе тут паасобку,
 Але далей... ставім кропку,
 Бо й за гэта ўжо Парнас
 Будзе гневацца на нас.

5—IV—23

КАХАНЬНЕ ПЛЯНЭТ

На чуткі аб тым, што колца Сатурна¹⁾ раз-
ламалася і ляціць на зямлю

Ё чароўную ночку вясны
 Сатурн у зямлю закахаўся,—
 І ў тысячы вёрст таўшчыні
 Ёе персьцень прыслаць абяцаўся,
 Але вось, як стаў ён здымаць,—
 Трах персьцень на дзьве палавіны;
 Ну што-ж тут каханцы паслаць?
 Сатурн палавінку ёй кінуў...
 Спраўляючы свой карагод,
 Зямля вакол сонца імчыцца
 І жджэ, але толькі праз год
 Яна прычакае гасьцінца.
 А Марс за зямлёю усьлед—
 Вось-вось ёй наступіць на пяты—
 Ці можа зайздросьціць сусед,
 Ці можа быць хоча за свата.
 Юпітар—старэйшы ў сям'і—
 Пабег на барыш па гарэлку,
 Вэнэра—сястрыца зямлі—
 Нарэзала сала талерку.
 Адзін падшыванец Уран
 На гэта на ўсё са здзівеньнем

¹⁾ Сатурн, Марс, Юпітар, Вэнэра, Уран—
плянэты сонечнай сыстэмы.

Глядзіць, як ў аптэку баран,—
Ня возьме ніяк разуменьня:
Ці можа у нашых плянэт
Пад старасьць ужо „ня ўсе дома“,
Ці мо' звар'яцеў цэлы сьвет,
Ці толькі адны астрономы.

30—IV—23

ХТО АСІЛАК—СТРЫМАЙ!

Надышоў сьветлы май—
 Пролетары, сьпявай!
 Хай твой сьпеў прагучыць
 На ўвесь сьвет з краю ў край,
 Хай дрыжаць багачы,
 Як асінавы лісьці,
 Як дрыжаў ты калісьці.
 На ўсіх частках зямлі
 Сьцягі-мак зацьвілі—
 Чырванеецца май...
 Пузачы, каралі!
 Хто асілак—стрымай
 Тыя бурныя хвалі,
 Як даўней вы трымалі.
 Сьпей „ката“, ўкалышы,
 Як ня сьпіць—прыдушы,
 Як душыў ты ня раз...
 Не, на лбе запішы,
 Што прашоў ужо час
 І цяпер ты ніколі
 Ня прыдушыш нас болей.
 Ўжо нядоўга чакаць,
 Як уздымецца раць
 Ад сахі, ад станка,
 І ўкладзе цябе спаць
 Тады помсты рука,
 У адплату за зьдзекі
 Ў зямлю-матку навекі.

МУЗА 1) ПАДВЯЛА

Па шумнай места вуліцы
 Пясьняр ідзе...
 То к вуглу ён прытуліцца
 І стане дзе,
 То крокамі вось шпаркімі
 Бяжыць-ляціць,
 То сочыць ён за хмаркамі—
 Ўгару глядзіць.
 Нахіл імажыніста меў
 Пясьняр-мастак
 І словамі квяцістымі
 Складаў верш так:
 „Кажух за кажухам па сіняй чарэні,
 Як зайцы,
 І залатым зубам дзень
 Выскаляецца!“
 Яшчэ хацеў так добра ён
 Зрабіць зварот,
 А нехта тут аглобляю
 Ў пясьнярскі рот.
 І зубы разьбягаюцца,
 Як дзікія,
 І дзень не выскаляецца,
 А хныкае.
 Пясьняр-жа з кіем гоніцца
 За музаю:

1) Багіня мастацтва ў старажытных грэкаў, якая, па іх думцы, давала натхненне поэтам.

„Дальбог, крычыць, разбойніца,
 Патузаю!
 Ня лезь ка мне, шалёная,
 Сьяпіцаю,
 Бо завяду ўсё роўна я
 Ў міліцыю“.

3-V-23

ЭЙ, ДЗЯРЖЫСЯ!

Да ўсерасійскага зьезду духа-
венства

Зьнёс такі папоўскі розум:
Каб прымазацца, папок
Ухапіўся, прэ за возам—
Вышай полы! шырай крок!
Аж няма калі маліцца,
На хаду прабуе пець:
„За савецкай калясьніцай
Дай мне, госпадзі, пасьпець“.
Так як птушка воз імчыцца
І што крок, шпарчэе рух,
У адно зьліліся сьпіцы—
У папа займае дух,
А даўгія яго полы
Замінаюць на хаду—
Вось укручваюцца ў колы,
Вось нясуць яму бяду.
Эй! дзяржыся, доўгакосы,
На астатак плюсьні ў крыж.
Яшчэ крок і потырч носам
Пад савецкія калёсы
Паляціш.

НОВАЯ ПРАСЦЕЛЬНАЯ
ЕКЦЕНІЯ

К абнаўленскаму руху на Бе-
ларусі

К табе мая малітва—
Ты нам мітрапаліта
Падай, госпадзі!

Яшчэ прашу нясьмела—
Яму ты клобук белы
Падай, госпадзі!

І мне ты на забаўку,
Хаця ўжо камілаўку
Падай, госпадзі.

Па гэтым я у бога
Прашу саўсім нямнога,
Падай, госпадзі!

Зайздроснай я натуры—
Штодзень ты мне хаўтуры
Падай, госпадзі!

І кожную нядзелю
Па дваццаць пяць вясельляў
Падай, госпадзі!

Ня ў год раз, а на месяц
Ты радаўніцаў з дзесяць
Падай, госпадзі!

А коляды й вялікдзень
Хяця па разу ў тыдзень
Падай, госпадзі!

Ўсе рэчы залатыя,
Што адабралі, тыя
Падай, госпадзі!
Ты з вёсак і мястэчак
Дзвьёногіх мне авечак
Падай, госпадзі!
І вострыя мне ножны,
Авец каб стрыгчы можна
Падай, госпадзі!
Тады з аднэй авечкі
Я воўну дам на сьвечкі
Табе, госпадзі.
Ратуй мяне ў няшчасьці
І ад бальшавіцкай напасьці,
Госпадзі памілуй!
Госпадзі памілуй!
Госпадзі памілуй!

18—VIII—23

НЯ ВІНУЙЦЕ.

Сябром з лягеру

Ня вінуйце, браткі, вы,
 Мяне Крапівы,
 Што я ня маю росту...
 Чаму?—Ды надта проста—
 Не магу я тут вырасьці,
 Калі вяну ад холаду, гнію ад сырасьці,
 Цэлы дзень на ветры тарчу,
 А што датычыць харчу,
 Дык сама аж дзіўлюся,
 Чым і як жыўлюся,
 Але не загіну я з каранем
 І напэўна скоро вам
 Давядзецца бачыць пякучыя лісьці
 Зялёнымі зноў, як калісьці.

8—УІ—23

АД ПАЧОСТКІ НЫЮЦЬ КОСТКІ

Да вызвалення Беларусі ад белапалякаў

У Адышлі бальшавікі,
 А прышлі „кенаркі“¹⁾—
 Затрашчалі тут бакі,
 Затрашчалі й каркі.
 Вось падкраўся партызан,
 Сеў за кустам ціха—
 Сьцеражыся цяпер, пан—
 Будзе табе ліха.
 „Бэндзьце здровы, кумпякі,
 Довідзэньня млеко,
 Бо, пся крэў, бальшавікі
 Бардзо недалёко“.
 Папужаліся паны,
 Заблішчэлі пяткі,
 Паскідалі жупаны,
 Пагублялі „гаткі“²⁾
 У „ожэлка“ вырван хвост,
 Крыльлі ўсе абвісьлі,—
 Ї спусьціўшы ў землю нос,
 Ён паплёўся к Вісьле.
 Яшчэ ныюць у паноў
 Косьці ад пачосткі,
 А над намі зьзяе зноў
 Зорка пяціхвостка.

¹⁾ Кенаркі—польскія жандары.

²⁾ Ніжняя порткі.

ДЗЯЛЬБА СЕНАКОСУ

З натуры

Аж дрыжыць сяло ад крыку—
 Гэта дзеляць сенакос,
 Дык сабраўся сход вялікі—
 Дай і я ўваткну свой нос,
 Можа й мне дадуць кусочак,
 Хай хоць будзе асака,
 Бо кароўка-ж сена хоча,
 Сам хачу я малака.
 Падыходжу, чую—сварка,
 Ёсё мацнеюць галасы—
 Гэта Ясь грызецца з Маркам,—
 Вось паскусваюць насы.
 „Каб цябе ўзяла вяроўка!
 Ну, каму-ж ты аддасі?—
 Адзін конік ды кароўка..
 Хіба сам мо' паясі?“
 „Дык табе мо' толькі трэба,
 Што ў цябе кароў штук пяць?
 Я за сена куплю хлеба,
 У цябе-ж буду купляць“.
 „Будзеш, мусіць, піскулянтам?“
 „Спэкулянт, ды ня кулак“—
 Умяшаўся і Сьцяпан там—
 Ён, бач, Марку быў сваяк.
 Вось забрала і Вінцэся—
 Ён камечыць кулак;
 Так як пеўні—ну фацэся!

Падарваў я з іх бакі,—
 З кулакамі лезуць к носу,
 Што ні слова, дык і „маць“—
 Ёжо ня трэба й сенакосу—
 Дай прэбрыну зламаць.
 Стала ўжо тут не да сьмеху—
 Ё бойку лезе поўсяла,
 Ясь вось Марку як заехаў,
 Аж „сьмятана“ пацякла,
 А Сьцяпан тут зараз Ясю
 Размахнуўся ды—бабах!
 Гэтак сама нос расквасіў,
 Сам дастаўшы па зубах.
 Я са сходу скарэй ходу,
 Не схацеў і малака—
 Лепш ні мёду, ні смуроду,
 Ні па носе кулака.

27—VII—23.

ЗДАРЭНЬНЕ НА ВУЛІЦЫ

Вось па вуліцы дзяўчына —
 Кудры шапкаю;
 Комуністкай быць павінна —
 Бачыш, з папкаю

Даганяю, саўсім блізка.
 Падыходжу я —
 Здэцца й праўда комуністка,
 Дый прыгожая.

Падміргнуць хацеў ёй вокам —
 Падабаецца,
 А яна ўсё бокам, бокам —
 Ухіляецца.

Вось налева ад сабору
 Купал высіцца,
 Тут дзяўчына вочкі ўгору —
 Бачу, хрысьціцца.

Тры, чатыры, дзесяць, трыццаць!
 Як ня ўтоміцца?
 Варта-б ёй ужо хрысьціцца
 Пасароміцца.

Пасьмяяўся тут з дзівачкі
 Ўжо нявольна я —
 „Каб цябе стапталі качкі —
 Богамольная!..

Не хадзіць-бы табе з папкай
Бальшавічкаю,
А сядзець-бы табе з бабкай
За кантычкаю!“

Слухаць казані кудлатых
І паклонамі
Чырваніць-бы лоб у сьвяты
Прад іконамі.

11—VIII—23

К ЛІЗЕ— „ЧАС“¹⁾

1. САВЕЦКІ ГРАМАДЗЯНІН

Ох, скарэй-жа, ліга „Час“
 Ты ратуй, галубка, нас
 І з савецкіх устаноў
 Ты турні ўсіх тых „паноў“,
 Што „ня маюць“ заўжды часу,
 Што ня любяць нашу клясу,
 Толькі любяць свае стаўкі
 І даюць у дзень дзьева спраўкі.
 Яшчэ трэба табе пільна
 Пацягацца з гаварыльняй
 (Ёсьць у нас такая мода—
 Ужываецца на сходах)...
 Калі скончыш з гэтым ты,
 Дык вазьміся за „хвасты“²⁾...
 Хібаў многа яшчэ ў нас,
 Але шкода траціць час
 Мне пісаць тут аб усіх,
 Бо ня проймеш словам іх:
 Хочь якім прамоўцай будзь.
 Яны й вухам не вядуць.

2. Н Э П М А Н

Ох, галубка, ліга „Час“,
 Барані, бо крыўдзяць нас:
 Ўсе чырвонцы і рублі

¹⁾ Аб'яднаньне людзей, якія змагаюцца з дарэмнай тратай часу.

²⁾ Хвост—чарга, напр., на вакзале і інш.

Трэба-ж, каб у нас былі
 Не цяпер, дык у чацьвер,
 А жыхарства (ты павер)
 У кішэнях грошы носіць,
 Дык вось нэпман цябе просіць:
 Падгані людзкую масу,
 Хай ня траціць дарма часу—
 Да капейкі грошы ўсе
 Хай, цяпер-жа к нам нясе.

З. П О П

Ох, галубка, ліга „Час“
 Не забудзься-ж і на нас:
 Паміраць усім бач трэба,
 Не палезе жывы ў неба,
 Ні багаты і ні бедны
 Нам па ўсіх службыць абедні,
 А тут многа ёсьць дзядоў,
 Што жывуць па сто гадоў,
 Вось тых трэба пакараць,
 Хто ня хоча паміраць—
 Хай нам штраф яны заплацяць,—
 Што шмат часу дарма трацяць...
 Або вось яшчэ прыклад:
 Ці кабета-ж мае лад?—
 Чуць ня год грубая ходзіць,
 Дзіцянё пакуль народзіць,
 Прынясе хрысьціць да нас—
 Толькі дарма траціць час,—
 Прыцягні яе к адказу,
 Хай дзяцей раджае зразу.

П Л Е Т К А Р Ы

Знае ён усё на сьвеце,
 Вестак больш, як у газэце,—
 Чуў-ня чуў, а навіну
 Скажа вам ды не адну;
 Што і чуў, дык пераверне
 І пашла пісаць губэрня,
 Бо даўгі яго язык
 К супачынку ня прывык:
 „Вой, сястрыцы! Чулі дзіва?
 Кажуць, сёньня нарадзіла
 Жонка Сьцёпкі Карася,
 Ня дзіцё, а парася“.
 „А я чула ад Аўдолі,
 Што папы азесь раскалолі
 Ёсю царкву напалам—
 Частка тут, а частка там“.
 „Нешта й я чуў ды забыўся“...
 „Я чуў—Рыкаў з Троцкім біўся,
 А Калінін іх мірыў—
 Гэта сват мне гаварыў.
 На Нямецчыну-ж, казалі,
 Рэпарацыі ¹⁾ напалі—
 Многа зьнішчылі добра...
 Гэта, Кажуць, машкара
 Так жарэ, што ня дай божа:
 Есьць траву, жывёлу, збожжа,

¹⁾ Вайсковая даніна, якую цяпер Нямецчына выплачвае Францыі, Англіі і інш.

Лес паела дзе-ні-дзе й
 Пераходзіць на людзей".
 Вы, зязюлькі, мае цёткі!
 Што за смак вам плесьці плёткі?
 І мазоль языкі
 Вам, саколікі дзядзькі?
 Час і сілу дарма траціць?
 Плеткаром-жа мо' ня плацяць?
 Толькі й платы бедаку,
 Што мазоль на языку.

20—VIII—23

ПРАШУ ПРАБАЧЭНЬНЯ

Да валасатага статку з лягеру
 Прабачай, чарада доўгакосая,
 Даруй мне за гэта,
 Што ў вашы справы ўсё лета
 Ня соваў і носа я...
 З вас некаторыя мяне ўжо хавалі,
 „Вечную памяць“ сьпявалі;
 Казалі: „почыла во бозе“,
 Другія казалі— „ў астрозе“,
 А трэція— „ў апале“,
 Але ўсе вы пальцам папалі
 Ня ў вока, ня ў неба,
 А ў... туды вам і трэба;
 Дарма малебны служылі Хрысту,—
 Я-ж, ведаеце, расту,
 Жыву на волі
 І здароў, як ніколі...
 Дык даруйце яшчэ вы мне раз
 За няўвагу да вас,
 А я ўжо вам слова даю:
 Зімою папраўлю памылку сваю.

КОМСАМОЛЬСКІЯ ЧАС- ТУШКІ

Нас ня любяць, нас баяцца
Поп кулаты і кулак,
Бо рашыў за працу ўзяцца
Комсамольскі маладняк.

Сьцёпка некалі на пана
Працаваў, як чорны вол,
А сягонья сын Сьцяпана
Запісаўся ў Комсамол.

Ох, вы хлопцы-комсамольцы
З комсамольскага сяла,
Я вясковая дзяўчына,
Павучыцца к вам прышла.

Калі ласка! Калі ласка!
Тут заўсёды месца ёсьць,—
Не саромейся-ж, Параска,
Ты для нас—жаданы госьць.

Ох, я богу не маюся,
Не маюся і Хрысту,
Я нікога не баюся—
Комсамолкаю расту.

Комсамолачка Дарота!
Пойдзем разам ваяваць—
Буду біць я з кулямёта,
Ты—патроны падаваць.

Хто супроць нас? Прэч з дарогі!
Бачыш нашу грамаду?
Мы саб'ём і чорту рогі,
Богу вырвем бараду.

Пройдем мы з чырвоным сыцягам
Па ўсім сьвеце з краю ў край—
Або мёртвымі палягам,
Або ўсюды зробім рай.

1923

ПРАБОРКА МУЗЕ 1)

Сёння ляў сваю музу я:
 „Ах ты, кажу, галапуза!“
 Ды абазваў яшчэ сякою-такою—
 — Што ты, кажу, не даеш супакою
 Мне ні ўдзень, ні ўночы?
 Хоць плюй табе ў вочы—
 Па вуліцы за мною шыляешся,
 Над усімі выскаляешся,
 Не зважаеш ні на кога ні крышку,
 Часам зачэпіш і важную „шышку“
 Ды лаешся з доўгакосымі,
 Вось і ходзім з табою мы босымі
 Ды чуць ня голыя,
 Хоць і працую, як вол, я.
 А ты, кажу, муза-дура,
 Не касіся на пуза саўбура,
 Не сачы падазрона вачамі
 За нэпачамі
 Ды шануй, як скулу „шышку“,
 Дык мо' будзе й лепей крышку.

1-IX-23

1) Багіня мастацтва ў старажытных грэкаў, якая, па думцы грэкаў, давала натхненне поэтам.

КУЛАК

У Краўцовага Ігната
 Барада, нібы лапата,
 Нібы тое памяло—
 Над усё, браткі, сяло;

Шапка—цэлая авечка,
 Нібы буслава гнязьдзечка,
 Адно дзівіцесья вы,
 Як ня зьверне галавы;

А кажух!—аўчын мо' з восем—
 Мы такіх, браткі, ня носім,
 Поўаршына той каўнер—
 На кулацкі ўсё манер.

Тыя боты як узьдзене,
 Дык халявы па калені,
 А як пойдзе, дык рыпяць—
 Варты мо' чырвонцаў з пяць.

А прыхільны ён да ўлады!
 Як сабака палцы рады,
 І наровіць заўжды, гад,
 Абыйсьці каб як загад;

Калі ўзяць, дык надта хітры,
 Калі даць, дык „носік вытры“.
 Увільне ня сяк, дык так,
 Бо нашто-ж бы быў кулак?

ДЗЬВЕ ВЫСТАЎКІ.

Да першай усесаюзнай с.-г. выстаўкі
 Ў часы блуканьня цёмных мас,
 Ў часы агульнага развалу,
 Ганьня шакалаў*) злосных нас
 Са ўсіх бакоў апанавала.

Зубамі ляскалі з бакоў,
 Кусалі сьпераду і ззаду—
 Ганьня шакалаў і ваўкоў
 У нас хацела вырваць ўладу,

Але мы ўпартыя былі,
 Шакалам „выставілі“ фігу,—
 Яны завылі і пашлі,
 Было ня варта за фатыгу.

Ужо прашло вось тры гады
 З тае пары да часаў гэтых—
 Нямала уцякло вады,
 Нямала новага ў Саветах.

Яны расьпісвалі ўсё нас,
 Не шкадавалі чорнай фарбы,
 А мы ўзялі на гэты раз
 Ды нашы „выставілі“ скарбы.

Што трэба вышаў аргумэнт,
 Забыў шакал і гнеў за фігу,—
 Адно на ўме—„лаві мамэнт,
 Дык варта будзе за фатыгу“.

*) Шакал—зьвер, падобны да ваўка.

АБ „БУРЫ І НАЦІСКУ“

К літаратурным спрэчкам

Адзін аж лезе, здэцца, з скуры,
 Даводзячы патрэбнасьць буры
 І націску ў літаратуры;
 Другі баіцца, мусіць, буры—
 Даводзіць ён, што лепей крышку
 Было-б сядзець нам у зацішку,
 А трэці проста пустазвоніць—
 Ні нападае, ні бароніць—
 Паднялі толькі завіруху,
 Тымчасам справа ўсё бяз руху.
 Браткі! ці весьці гэту спрэчку,
 Ці сыпаць вам муку у рэчку
 (Як то ў няведамай старонцы
 Калісь рабілі пашахонцы).
 Карысьць бадай што тут адна—
 Ня будзем мець мы талакна.
 Чым весьці спрэчку гэту дурна,
 Было-б, памойму, лепей крыху
 За працу ўзяцца—хто паціху,
 А хто няхай-бы сабе й бурна.

ВАКОЛ ПАДАТКУ

КУЛАК

Ох, зарэжа, дальбог,
 Мяне гэты налог;
 Прадасі ўсё да астатку
 І ня выплаціш падатку;
 Як адсыплеш рублёў дзэвесьці,
 Дык ня будзе чаго й есьці.
 Каб увесь яго аддаць,
 Дык мала й жонку прадаць.

БЯДНЯК

Адна хата без сяней,
 Ні авечак, ні сьвіней,
 Адна кошка ўсёй скаціны.
 Ды зямлі поўдзесьціны,
 Дык за кошку ды за хатку
 Не бяруць з мяне падатку.
 Я „шчасьлівы“ чалавек
 Не плачу падатку век.

ВЫПІВАКА

Я у Шлёмкі на рагу
 Прадаў горшчык тварагу,
 На другім у Хайкі
 Я прадаў і яйкі,
 Потым зашоў к Бэрку
 Выпіў я кватэрку,—
 Ходзяць мае ногі—
 Не на ўме й налогі.

Сьвярбязць мае пяткі—
Не на ўме й падаткі...
Ох ты, жонка мая!
Самагонку піла,
Упілася—расплылася,
Так, як ружа, зацьвіла...
Едзьма-ж мы дадому,
Ня кажам нікому;
Як будуць сьмяяцца,
Што будзем хістацца,
Дык ты скажы—„хворая“,
А я скажу—„з гора я“.

9-X-23

ПОЛЬСКАМУ ПАНУ Ў ДЗЕНЬ
СТВАРЭНЬНЯ БЕЛАРУСКАЙ
ДЫВІЗІІ

Дзе ты раскашаўся ў нядаўнія часы,
Дзе права тапталі твае, пан, абцасы,
Цяпер, паглядзі вось, што робіцца там—
Як вожык сталёвы, калючы стаў „хам“.
Зьявагі і крыўды і званьня няма там—
„Бязрогае быдла“ ўсё стала рагатым...
Ты сочыш, пан, пэўна за ўсім з-за мяжы?
Сачы і дзівіся, глядзі і дрыжы.
Растуць і ў замежнага „быдла“ ўжо рогі,
Куды-ж, пан, цяпер панясуць цябе ногі?
Мо' зноў за мяжу?—дык дастане і там
„Рагатае быдла“, прачнуўшыся „хам“.

ПАКІ І ПАКІ

(К царкоўнаму расколу)

Царква сьвятая „ныне“

Якраз папалавіне

Раззьбілася.

І ўся яна аж вые—

З „жывымі“ „няжывыя“

Схапіліся.

„О мире всего мира“

Нібы-та, здэцца, й щчыра

Памоляцца.

А самі „паки и паки“

Грызуцца, як сабакі,

Не здаволяцца.

Ніколі, мусіць, „паства“,

Ня бачыць табе царства

Нябеснага.

Бо штось царкве „вселенней“

Ня шле бог „исцеления

Чудесного“!

ЦАРКОЎНАЯ РАСКОЛІНА

Што за спрэчка там ідзе?

Што за крыкі ў грамадзе

Службу кожную,

А часамі там чуваць

На надмогу завуць „маць“

Ды ня божую.

Гэта Ціхана сыны,

Барукаюцца яны

З „абнаўленцамі“.

Ужо вось каторы год

Пацяшаюць так народ

Тут „каленцамі“.

Завялі формальны бой

„Словесамі“ між сабой—

„Падвізаюцца“.

А за імі цэлы клір—

Гаў-гаў-гаў! ды гыр-гыр-гыр!—

Загрызаюцца

Але к чорту „словеса“—

Ў бой штурхнула „телеса“

Злосьць кіпучая.

Ох, духоўныя айцы!

Скора будуць вам канцы

Нямінучыя.

Хоць мо' гэтым надта вы,
 Слугі верныя царквы,
 Не здаволены,
 Але хай хоць злосьць кіпіць,
 А ў царкве не заляпіць
 Вам расколіны.

25—IX—23

У ВАГОНЕ

Сапе, сапе, аж душыцца
 З цяжару паравік,
 Слупы ў вакне мітусяцца—
 Згубіўся ім і лік.
 Бягуць, бягуць, хаваюцца
 За белы дыму хвост,
 Цішэй, цішэй—спыняюцца—
 Мы едзем цераз мост.
 Вось зноў хутчэй... урыўкамі,
 Якраз, як у кіно,
 Мільгае руні ніўкамі
 Зялёнымі вакно.
 Машына мілі коўтае,
 Прарэзвае лясы,
 Марнеюць брудна-жоўтыя
 Сям-там яшчэ аўсы.
 Ўраджай быў які-колечы,
 Карысьці-ж шмат ня жджы:
 Гніе на полі стоячы—
 Пашкодзілі дажджы...
 Вось даль падперазалася
 Істужкаю ляскоў,
 Вось вёска паказалася
 З-за ўзгорку спатайкоў—
 Ўсё хаткі саламяныя
 Стаяць, як капякі,
 Схіліліся, як п'яныя,
 Над люстраю ракі.

Сьвісток. Цішэй. Прыехалі,—
 Пусьцее наш вагон,
 І думкам быццам некалі —
 Пусьціліся бягом.

12-X-23

У СУШНІ

За паклонамі б'юць церніцы паклон,
 За ручайкаю ручайку грызуць лён,
 А з-пад церніцаў кастрыца так, як сьнег,
 Трэплюць бабы языкамі, дык аж сьмех,
 Перабралі ўжо ўсю вёску тут ня раз,
 Як пабіўся сеньня з жонкаю Тарас,
 Як аладак дрэнных Тэкля напякла,
 Як учора Манька ўпрочкі уцякла,
 Як нядобра накладаюць харч.-налог,
 Як на ўсіх людзей загневаўся ўжо бог,
 Бо і людзі ўжо забылі пра яго,
 Як Марыля загрубела й ад каго,
 Як Тадора шмат нацерла ўчора льну
 І як Польшча абвясьціла нам вайну...
 Так у сушні ў нас вядзецца век-вяком,
 Там найболей бабы трэплюць языком,
 І пакуль натрэ дзесятак які льну,
 Дык абрэша дзесяць раз адна адну,
 І сьвякруха, і нявестка, і кума,
 Хоць ня лепшая ні капелькі й сама.

У ТАКУ

Раз за разам гоп! ды гоп!—
 Над гарохам грэю лоб;
 Як маланка, біч мільгае,
 Троха й жонка памагае.

Б'ю з-за вуха, з-за пляча,
 Не шкадуючы біча:
 Біч дубовы не паб'ецца,
 Жонка зноў не астанецца.

Ты ня чхай ад пылу, нос—
 Не ў палацах-жа мо' рос,
 Бо за гэту вось прывычку
 Ты заробіш скора пстрычку.

Змалачу, прадам гарох,
 Панясу аддам налог—
 Не хачу быць вінаватым,
 Хоць саўсім я небагаты.

Дык гучней-жа гопай, біч!
 Сябрукоў да працы кліч,
 Бі, падсаквай аж пад стрэху
 Ды дражні па гумнах рэху.

✓ БУДУЙЦЕ ЛАЗЬНІ!

Беларус па вушы гразьне,
Але ў вёсках Беларусі
Днём з агнём ніводнай лазьні
Не знашоў-бы нават мусіць.

Ад Барысава да Слуцку
(Аж прызнацца нек нялоўка)
Ўсе прывыклі не палюдку
Сяк-так боўтацца ў начоўках.

Сяк-так дзядзька плечы й грудзі
Папалам памые з горам,
Але далей кажа— „будзе“—
Разьдзявацца, бачыш, сорам.

Так, як кветкі, маладзіцы
Тут страчаюцца парою,
Але ніжай паясьніцы
Абрасьлі, як ёсьць, карою.

Нават людзі ёсьць такія,
Што другую палавіну
Ім хто-небудзь толькі мые,
Як кладзе у дамавіну.

Лазьняў болей— больш здароўя,
Гразь-жа нам нясе хваробу,
Дык збудуйце-ж— клічу зноў я—
Хоць адну на тую спробу.

ЦІТ ЗАВОДЗІЦЬ НОВЫ БЫТ.

Паглядзеце вы на Ціта—
 Вынес ён у хлеў карыта)
 І падсвінкаў і сьвіней
 Выгнаў з хаты і з сяней.
 Ўзяўшы дзетак на падмогу,
 Палажыў с'як-так падлогу—
 Не на жарты, мусіць, Ціт
 Стаў заводзіць новы быт.
 На ўсю зіму вось на гэту
 Ціт наш выпісаў газэту—
 Хоча ведаць, як відаць,
 Што на сьвеце дзе чуваць.
 Перад дочкамі й сынамі
 Ціт ня лаецца „па маме“,
 Ня лупцуе жонкі Ціт—
 Ён заводзіць новы быт.
 На папа глядзіць Ціт коса,
 А ў царкву ня ткне і носа—
 Ну, і з богам, значыць, квіт,
 Бо заводзіць новы быт.
 Не з апошніх Ціт і ў поле,
 Перашоў на многаполье—
 Сее рэпу й буракі...
 А растуць-жа!—як гаршкі.
 Быў узгорак, так як бубен,
 Але Ціт пасеяў лубін,
 Дык (ці веры вы дасьце?),
 Як чарот, жытцо расьце.

Тодар, Ян, Язеп, Мікіта!
Чым вы горшыя за Ціта?
Дык пачнеце-ж, як і Ціт,
Вы заводзіць новы быт.

9-11-23

Заб.

СКАРГА

П О П

Божа! ты ўсе мукі бачыш,
 Дык чаму-ж не перайначыш?
 Ты жывеш сабе на небе
 І ня думаш аб хлебе—
 Ён саўсім табе ня трэба,
 А ў мяне-ж нястача хлеба,
 А ўжо круп, дык ні крупіны—
 Прыцягнула пуп да сьпіны...
 Я ня бачу ў вочы мяса,
 А жыўлюся посным квасам,
 З таго-ж квасу дыкапусты,
 Дык ня вельмі будзеш тлусты—
 Вось тарчаць, як лёсткі, рэбры...
 Так сплялі мяне за зёбры,
 Што я чуць адно зяхаю,
 Здэцца вась ужо здыхаю.
 Тут ня маю я ўжо „ныне“
 Ні раба і ні рабыні,
 Ні вала і ні асла я,
 Дык... вярні нам Мікалая,
 А ўжо гэтыя саветы
 Забяры ляпей сабе ты!

ГОЛАС З НЕБА

Лепей лезь ты сам на неба,
 Комуністаў-жа ня трэба:
 То-ж ня дюдзі—проста гады—
 Ужо й тут ім ня даць рады.

КАЛІ ЦЕРЦІ, ДЫК ДА СЬМЕРЦІ

З лячэбнай практыкі на вёсцы

I

Дзіця аж з скуры лезе-плача,
 Хварэе, беднае, няйначай;
 Пакута беднаму дзіцятку,
 А з ім пакутуе і матка:
 Грудзей дае, па хаце носіць,
 Каб даў здароўя, бога просіць;
 Але і бог не памагае—
 Дзіця змаглося, чуць зыхае.
 Якраз Ганулька тут суседка
 Прышла—„Як маешся, Альжбетка?
 Чаго-ж бы твой хлапец так плакаў?
 Зраклі, няйначай, небараку,
 Бо ёсьць такі на сьвеце людзі—
 Як гляне—ну, дабра ня будзе,
 Як вось... Мікіта Галалобы—
 Калі зірне—чакай хваробы...
 Дык ты вось рана на цямочку,
 Падняўшы, ягадка, сарочку,
 Сатры яго зараз тры разы—
 Мінецца ліха ўсё адразу.

II

Назаўтра рана на цямочку,
 Чуць змрок пачаў радзець у хаце,
 Альжбета з падалом сарочки
 Працуе ўжо каля дзіцяці:

Паложыць, возьме, зноў пасадзіць,
 Патрэ, патрэ, яшчэ й паглядзіць,
 Але нішто не памагае—
 Дзіця ўсё плача, ня сьціхае.
 „Дай я патру, авось паможа“,
 Сказаў мужык тут да Альжбеты.
 Падняў падол— „Ну, дай-жа, божа!
 Хоць раз паслухаю кабеты—
 Шматзнаючай Ганулькі цёткі“...
 Дык на ліха падол кароткі—
 Відаць, як стрыбалкі, ўсе ногі—
 Ну колькі-ж дасьць ён дапамогі?
 Два дні дзіця Альжбета церла,
 Але не памагло нічога—
 На трэці дзень яно памерла.
 „Ня плач, Альжбетка, ўсё ад бога“,
 Тут стала разважаць Ганулька,
 „Ты не марнуй сябе, зязюлька,
 Бо дзела ваша маладое—
 Бог дасьць дзіцятка і другое“...

* * *

Дзяцей лячыць вы ўсе, кабеткі,
 Вучэцца ў мае Альжбеткі,
 Ды шчэ ў яе старой суседкі,
 Як лёд, здаровы будуць дзеткі.

КАЛЯДНАЯ РАЗМОВА

ЗВАНЫ

Апанас! Апанас!
 Каляда прышла да нас.
 Дзілім-бом! Дзілім-бом!
 Аб падлогу бі ідзі лбом.
 Бом! Бом!

СЕЛЯНІН

Селянін я бедны,
 Дык мой лоб ня „медны“;
 Молячыся богу,
 Я ім аб падлогу
 Ня буду біць—
 Баліць.

ЗВАНЫ

Ох, бязбожнік! ох, гультай!
 Сала-сала-сала дай!
 Кажу табе не на сьмех,
 Бо вялікі будзе грэх.
 Дай! Дай!

СЕЛЯНІН

А ў мяне дачушка
 Надта ўжо пястушка—
 Абы толькі ўстала,
 Дык скарэй за сала,
 Ды люблю і сам—
 Ня дам.

ЗВАНЫ

Ну цяпер табе капут—
 На тым сьвеце страшны суд,
 Пасьля ў пекле аж на дне
 Папячэшся на ражне.

Дасі ці не?

СЕЛЯНІН

Вам я не паверу—
 Брэшаце ня ўмеру;
 Не баюся суду
 І даваць ня буду.
 Ўжо праходзяць часы,
 Што еў поп кілбасы,
 Пачуў і я смак—
 Пабудзе й так.

ЗВАНЫ

Каляда прышла да нас,
 Ды бяз сала, бяз кілбас,
 Будзе-будзе-будзе так,
 Бо пачулі людзі смак.
 Так! Так!

ЦЁТКАМ НАВУКА

З вялікодных здарэньняў

Вось пакута, дык пакута!
 Стогне, енчыць цётка Ўлюта,
 Ўжо канае вот-вот-вот—
 Так схапіў яе живот.
 Аж ня знойдзе сабе месца..
 Заўжды так, як хто аб'есца,
 Вось і Ўлюце надта крута:
 Сем нязель пасьціла Ўлюта,
 Пад канец аж „шчырым“ постам
 (Верыць, бач, папом-прахвостам).
 На вялікдзень з галадухі,
 Пасьля бульбы й саладухі,
 Цётка Ўлюта, як прысела,
 Дык паўшынкi зразу зьела;
 Не дала, пасья за мясам,
 Яна ганьбы і кілбасам;
 Гэтак сама й пірагу,
 Гэтак сама й тварагу,
 Гэтак сама й парасяці..
 Ды ўсяму, што было ў хаце,
 Яна ганьбы не давала,
 Дык затое-ж ледзь устала,
 А праз нейкі час патом
 Стала енчыць жыватом.
 Як падверне ёй пад грудзі,
 — Гвалт!—крычыць,—ратуйце, людзі!

Ох, саколік! Ох, Андрэй!
 Па Агату йдзі скарэй!
 Пакуль той прывёў шаптуху,
 Дык Улюта ўжо й бяз духу.
 От, браткі, была ёй мука!
 Гэта, цёткі, вам навука.

1924

ГАНУЛЬЧЫНА ГОРА

Вось нікому ні такому,
Як нашай Ганульцы,—
Нават скоро будзе сорам
Ёй прайсьці па вуліцы:
Мужык—чысты комуністы,
Сын—у комсамольцах,—
Трэба сесьці за стол есьці—
Богу не памоляцца;
Багоў з хаты, як вар'яты,
Яны павыносілі,—
Покут голы, невясёлы,
Як у краме ў Ёселя.
Ўзамен бога вунь лысога
Нейкага прынеслі,
Мусіць жыда (вось агіда!)
На сьцяне павесілі.
І Ганульцы вась зязюльцы
Памаліцца недзе,
Як патрэба ёсьць да неба,
Дык бяжы к суседзям.
Дык нікому-ж ні такому,
Як нашай Ганульцы,—
Вось-жа гора! Нават сорам
Ёй прайсьці па вуліцы.

НЕ ДА „БЖУХУ“ СТРАВА

Кускі смачныя цалком
 Пан глытае век-вяком,
 Так-жа вось вайной мінулай
 Польшча „Крэсы“ праглынула,
 Але гэты, знаць, кусок
 Польшчы вылезе праз бок:
 З ёю дрэнна нешта справа
 (Не да „бжуху“, мусіць, страва).
 Пуза ўзбубнела, тарчыць,
 Коле, рэжа ды бурчыць.
 Дактароў усіх рацэпты
 І бабулек розных шэпты
 Не памоцны хвораі тут,
 Не памог і пан Тугут¹⁾.
 Ужо каркаюць вароны...
 Шчыра просячы аброны,
 Ждуць з надзеяй паны ўсе —
 Вось мо', бог дасьць, пранясе,
 Але Польшчы, як здаецца,
 Ў „рыгу“ зьезьдзіць давядзецца,
 А калі не адрыгне,
 То напэўна капытне.

12—XII—1924

¹⁾ Польскі політычны дзеяч, які ўзяўся аддараваць Крэсы. Віцэ-прэзыдэнт савету міністраў з канца 1924 году.

РАГУЛІНА ПРАМОВА ДА СВАЙГО
ГАСПАДАРА

Я, сялянская карова,
Прашу слова, дайце слова!
Ну, за што цярплю я зьдзек
Праз увесь каровін век?
У хляве—гуляй у жмуркі,
Толькі сьвецяць трохі азюркі;
Ў ім, папраўдзе вам кажу,
Я ўсю зімачку дрыжу.
Ем-жа я адну салому,
Дык вядома і малому,
Што ня дам шмат малака—
Трэба сена ды мука.
Як саломы я ня выем,
Дык ты перыш мяне кіем
Па сьпіне ды па баку—
Дзе-ж таму быць малаку?
Калі бегаць зажадаю,
Дык заўсёды вось што маю:
Проста жабу—ня быка—
І прыводжу „пацука“.
Дай-жа добрага мне мужа,
Ды кармі, каб была дужа,
Прынясу тады прыплод
Што ня выкінеш за плот.
Ня ўзьбівай мне кіем сьпіну,
А давай лепш канюшыну,

Бі больш рэпай, бураком,
 Тады будзеш з малаком;
 Па вядру даваць я стану,—
 Будзеш есьці сам сьмятану,
 Сыры, масла ды тварог,
 Астанецца й на налог.

1925

ВАЛАКІТА

З коопэрацыйнай практыкі

Раз да вечара ад ранку
 Прастаяў я ў адным банку,
 А назаўтра ад зары
 Да тэй самай зноў пары
 І за справай невялікай—
 Сторублёваю пазыкай
 (Атрымаць яе хацелі
 Для малочнае арцелі).
 На пазаўтра, як я ўстаў,
 Увесь горад аблятаў,
 Зьбіў падноскі, зьбіў абцасы
 Ды патраціў чорт-што часу,
 А ўжо што зглуміў паперы!
 Дык бяз ліку і бяз меры:
 Дзесяць копіяў уставаў,
 Пяць баянсаў, сем заяваў,
 Ўсіх сяброў арцелі сьпісы,
 Мо' з чатыры каштарысы,
 Сем выняткаў з протоколу,
 Што прашу я па дазволу,
 Працы плян ды справаздача
 І... паўнейшая няўдача.
 А чаму?— ды бач ня далі—
 Ём прадставіць загадалі
 Аб арцелі акт дасьледчы,
 Я-ж ня меў з сабой тэй рэчы
 І дастаць ня меў надзеі...

„Абармоты! Ліхадзеі!
 Каб вас чорт пабраў, пісакаў!“
 Крыкнуў я ды і сам заплакаў,
 Рукавом патом уцёрся
 Ды пяшком дамоў папёрся.
 Ну і вось—цяпер я дома,
 З якім вынікам—вядома:
 Грошай страціў я ня меру
 На харчы і на кватэру,
 Яшчэ болей на паперу,
 Атрымаў-жа дулю-бэру.

Валакіта! ты—стварэньне
 Папяровае,
 Бязумоўна ты яўленьне
 Нездаровае.
 Калі-ж прыдзе да нас доля
 Тая новая,
 Што ня ўбачу цябе болей
 Ва ўстанове я?

ТЫ НЯ ЛАЙСЯ, ДЗЯДЗЯ, ПРЫ
САВЕЦКАЙ ЎЛАДЗЕ

(3 натуры)

Ў хаце сварка—звадка:

Жонка дэлегатка,

А мужык аж дуба—

Штось яму ня люба...

— Эх ты, дэ-ле-гатка!

Як табе ня гадка?!

Як табе ня сорам?—

Кажа муж з укорам.

— Вось папала моду!—

Не прапусьціць сходу—

Ўсё язык там чэша,

Ўсё на мужа брэша...

Лепш свае-б кудзелі

Вы, баб'ё, глядзелі,

А не—вось па карку

Я цябе пляткарку!

— Твая справа—вобуй,

А мая—кудзеля,

А крануць папробуй,—

Будзеш ў жан'адзеле:

Лепш пайду к разводу,

А ня кіну сходу,—

Адказала жонка

Голасна і звонка.

— —

Не чапай-жа, дзядзя,

Ты сваю кабету—

Пры Савецкай ўладзе
 Хай паглядзіць сьвету,
 Бо й табе-ж лепш будзе,
 Калі выйдзе ў людзі.

1925

ЦІ ТО—ЗДОЛЬНЫ ПЯСЬНЯР,
ЦІ ТО—МОДНЫ ПЛЯТКАР?

Каму прысьвячаецца, дык той здагадаецца

Ад зары да зары
Ўсё сядзяць песьняры—
Пішучь песьні свае пролетарскія.
Каб-жа іх зразумець,
Тлумача трэба мець—
Без яго яны нам, як татарскія.
Не мажэ ні адзін
Зразумець селянін
Гэтай песьні, таксама й рабочыя,—
Ці то—здольны песьняр?
Ці то—модны пляткар?
Зразумець не магу, кажу ў вочы я.
Песьні ўсе-ж не для мас,—
Іх чытаць—трэба час,
І чытаюць іх толькі аматары.
Яны скажуць падчас:
„Вось, дык сплёў выкрутас!
Ну і штучна-ж пляце, ліха матары“...
Згвалчан вобразам зьмест,
Заяўляе протэст
І ў людзей чытачоў просіць помачы,
А як возьме чытач,
Дык тут зноў хоць ты плач—
Абалдзе саўсім, голаў ломячы,
І кляне песьняра:
„Не зламаў ён пярэ!“

Беларускіх кляне і Есеніна¹⁾,
 Што ў Расіі ў свой час
 Плесці стаў „выкрутас“
 І пазычыў такога насеньня нам.

16—II—1925

¹⁾ Расійскі поэта-імажыністы.

ТВАРАМ ДА ВЁСКІ

Поп Мацей—падлізьнік боскі—
Павярнуць рашыў да вёскі
Тварам.

І ўжо месяц, як і сёньня,
Сыпле казані з амбоні
З жарам.

Дзе памінкі ці радзінкі,
Ён, ня трацячы гадзінкі,

Пеша,
Ўзяўшы ўсё сваё „начэньне“,
Падаткнуўшы „аблачэньне“,
Чэша.

І на вёсцы ўжо ў Мацея
Аж лабэціна пацея
Часта:

Ён працуе шчыра й многа,
Не забылася каб бога
„Паства“.

Пацяшае „верных“ раем,
А „няверных“ ён карае
„Адам“

Але чуць ня ў кожнай хаце
Адварочваюцца к баце
Задам.

З Ь М Е С Т.

Стар.

Я—пякучка крапіва	3
Сваты	4
Дабяромся і да неба	5
Вакол расійскага пытання	7
Белы певень	10
Поп Мікітка і залатая сьвітка	11
Гаагская „Каробачка“	13
Самагоначка	15
На Менскім „скверы“	17
Што я бачыў на „трэку“	19
Шчыраму латыністу	21
Воўк і ягнуок	23
Ратуйце!	25
Грышча	26
Рашыў памерці	28
Клясавыя ворагі	30
Янкавы казкі	32
Гульня ў жмуркі	34
На рынку	36
Пажаданні на новы 1923 год	38
Няма дурных на небе	40
Гані мешалкай	42
Каго мне ўзяць за кума	43
На „Крэсах Усходніх“	45
Малітвы пабеларуску	47
Няхай ён моліцца	50
Год Сьцяпана Лайдака	51
На сьмерць „Лёзаны“	55
Нібы сатырана „Нібы поэму—гвалт над формай“	56
Чырвоная мятла добра мяла	57
Частушка-чыстушка	60
Ліга нацыяў	61
Нэкролёг	62
Хто за намі!	63

Мы не паклонімся богу.	64
У цёмным кутку.	65
Не счакасца	66
Зьед-б самі вы тья яечкі	67
У крывавах муках	68
Вось такія дактары вымуць душу без пары.	69
Шмат цеста, ды мала места	70
Годзе слухаць байкі!	72
Буду спэкулянтам	73
Як Антэк стрэў „вельканоц“	74
Вол і авадзень	75
Вясковым дзеткам вясноу	77
Чаго-ж яны так рады?	79
Кармлю ўсё словам божым	80
Дзьве кумы	81
Прагулка на Парнас	83
Каханьне плянэт.	85
Хто асілак—стрымай!	87
Муза падвяда	88
Эй, дзяржыся!	90
Новая прасіцельная екценія	91
Ня вінуйце	93
Ад пачосткі ньюць косткі	94
Дзяльба сенакосу	95
Здарэньне на вуліцы	97
К лізе „Час“	99
Плеткары	101
Прашу прабачэньня	103
Комсамольскія частушкі	104
Праборка музе	106
Кулак	107
Дзьве выстаўкі	108
Аб „буры і націску“	109
Вакол падатку	110
Польскаму пану	112
Пакі і пакі	113
Царкоўная расколіна	114
У вагоне	116
У сушні	117
У таку	119

	<i>Стар.</i>
Будуйце лазьні	120
Ціт заводзіць новы быт	121
Скарга	123
Калі церці, дык да сьмерці	124
Калядная размова	126
Цеткам навука	128
Ганульчына гора	130
Не да „бжуху“ страва	131
Рагудіца прамова да свайго гаспадара	132
Валакіта	134
Ты ня лайся, дзядзя, пры Савецкай ўладзе	136
Ціто—здольны пясняр, ці то—модны пляткар?	138
Тварам да вёскі	140

Бел. архив
1994 г.

B000000307566 1